

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civiltillsammansfrågor

SÅ TYCKER UNGA 2025

ARBETE OCH UTBILDNING

ATTITYD- OCH VÄRDERINGSSTUDIE

© **Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2025**

Uppdragsansvarig: Emma Thornström

Omslagsfoto: MonkeyBusiness, Mostphotos

Övriga foton:

Sid 12: Yuri Arcurs, Mostphotos

Sid 24: Cottonbro, Pexels

Sid 26: Yan Krukov, Pexels

Sid 30: Cottonbro, Pexels

Sid 36: Ron Lach, Pexels

Sid 47: Gustavo Fring, Pexels

Sid 52: Ketut Sibyanto, Pexels

Sid 58: Yuri Arcurs, Mostphotos

Sid 60: Cottonbro, Pexels

Sid 65: Kevin Malik, Pexels

Sid 66: Tim Gouw, Unsplash

Sid 74: User_76523, Mostphotos

Sid 77: Yuri Arcurs, Mostphotos

Tryck: Tryckservice i Ängelholm AB

Kontaktuppgifter MUCF:

Telefon: 010-160 10 00

E-post: info@mucf.se

Webb: mucf.se

SÅ TYCKER UNGA 2025

**ARBETE OCH
UTBILDNING**

Förord

Att utbilda sig och ta steget in i arbetslivet är en av de mest avgörande faserna i en ung människas liv. Det är inte bara ett viktigt steg mot självständighet för individen, utan också en förutsättning för ett hållbart samhälle. Varje ung person behövs på arbetsmarknaden. Därför är det avgörande att vi förstår och stödjer unga i deras väg till arbete. Men hur ser unga själva på arbete och studier idag? Vilka drivkrafter och förväntningar har de och vad värdesätter de när de söker jobb? Även om vi alla har varit unga, så är det inte samma sak som att veta hur det är att vara ung idag. Den här rapporten ger oss ny kunskap om ungas perspektiv.

Så tycker unga 2025 – Arbete och utbildning är en av tre delrapporter från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) attityd- och värderingsstudie. Rapporten visar att unga idag tycker det är viktigt med en god arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och att unga värderar trygghet högt i arbetslivet. Social arbetsmiljö, förutsägbara arbetstider och möjligheten att kombinera arbete med livet i övrigt är bland de aspekter unga värdesätter allra mest. Samtidigt har vissa aspekter av ett arbete tappat i betydelse för unga.

Sedan den senaste undersökningen 2018 har ungas arbetsmarknad gått igenom en turbulent tid, bland annat i samband med covid-19-pandemin. I årets studie ser vi en ökad oro för arbetslöshet bland unga. Det här sker i en tid när arbetsmarknaden står inför nya utmaningar, och unga med svagare resurser riskerar att halka efter.

Många unga i attityd- och värderingsstudien betonar sitt eget ansvar för att etablera sig i arbetslivet, samtidigt vet vi att samhällets stöd är avgörande för vissa unga som möter större hinder. Att ge unga rätt förutsättningar och stöd är inte bara viktigt för dem som individer – det är en investering i en starkare och mer inkluderande arbetsmarknad.

Arbetet med rapporten har genomförts inom avdelningen för utredning av Sara Kjellson, Emma Thornström (uppdragsansvarig) och Christoffer Åkesson.

Stefan Holmgren, vikarierande generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Innehåll

Sammanfattning	8
Inledning	13
Syfte	14
Attityder hos unga och äldre över tid	15
Undersökningens genomförande	19
Läsanvisningar	22
Att studera efter gymnasiet	25
Unga studerar vidare för att få det jobb de vill ha	25
Matchningen mellan utbildning och arbete	31
De flesta unga är nöjda med sitt arbete	32
Hälften av unga som arbetar tycker att arbetet matchar deras utbildning	33
Vad gör ett jobb intressant för unga?	37
Trevliga arbetskamrater och bra ledning samt bra arbetsmiljö och arbetsvillkor är viktigast	37
Tjejer värderar fler aspekter av ett jobb högt	49
Äldre unga värderar fler aspekter av ett arbete högt	50
Ungas attityder till inträdet i arbetslivet	53
Unga betonar fortsatt det egna ansvaret för sin etablering	53

Ungas oro för arbetslöshet och ekonomi	61
Ökad andel unga som är oroliga för arbetslöshet	61
Unga med erfarenhet av arbetslöshet	67
Mindre optimistisk syn på livet, framtiden och möjligheten att påverka	68
Unga med erfarenhet av arbetslöshet har lägre krav på ett arbete	70
Skillnader i synen på ungas ansvar vid etablering på arbetsmarknaden	72
Avslutande diskussion	75
En bra social arbetsmiljö och en trygg arbetssituation är allra viktigast för unga	75
Att balansera arbete med andra delar av livet blir allt viktigare	75
Ökad oro för arbetslöshet och minskade krav för att arbetet ska upplevas intressant	76
Äldre unga värderar fler delar av ett arbete högt	78
Ungas egna ansvar för sin etableringen i arbetslivet betonas av både äldre och av unga själva	79
Unga med erfarenhet av arbetslöshet har lägre krav på ett arbete	79
Unga på arbetsmarknaden och det ungdomspolitiska målet	80
Referenser	82
BILAGA 1	
Attityd- och värderingsstudien	86

Sammanfattning

Det här är en av tre delrapporter som tillsammans beskriver ungas attityder och värderingar i olika centrala välfärdsområden. Rapporterna bygger på en enkät som skickades ut till 12 000 slumpmässigt utvalda unga i åldern 16–29 år under våren 2024. Motsvarande enkät skickades även ut till 3 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 30–74 år. På så sätt kan ungas attityder jämföras med attityderna hos en äldre jämförelsegrupp i befolkningen. Studien har genomförts flera gånger sedan 1993. Det innebär att inom vissa områden går det att följa hur ungas attityder förändrats över tid.

I den här rapporten **Så tycker unga 2025 – Arbete och utbildning** beskriver Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ungas attityder till utbildning och etablering i arbetslivet. Här beskrivs bland annat vad som motiverar unga till vidare studier efter gymnasiet, vad unga tycker är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete samt hur de ser på det egna och samhällets ansvar vid etablering i arbetslivet. Här följer en kort sammanfattning av de viktigaste resultaten.

Kapitlet som handlar om **ungas motiv till att studera vidare efter gymnasiet** visar att:

- de vanligaste skälen till att unga vill studera vidare efter gymnasiet är att öka möjligheterna till ett bättre jobb och att få ett jobb de verkligen vill ha.
- det finns få skillnader mellan killars och tjejers motiv till vidare studier.
- det är vanligare att unga i i åldern 25–29 år uppger att ett viktigt motiv till att studera vidare är att utvecklas som person jämfört med unga i yngre ålder.
- ett antal motiv till vidare studier har minskat något jämfört med 2018, till exempel att studera vidare för att få det jobb de vill ha, för att utvecklas som person eller för att ha roligt.

Kapitlet som handlar om **hur unga ser på matchningen mellan sin utbildning och sitt arbete** visar att:

- de flesta unga som arbetar är nöjda med sitt arbete. Unga som arbetar heltid är i större utsträckning nöjda än unga som arbetar deltid. Andelen som är nöjda är dock mindre bland unga än i den äldre jämförelsegruppen.
- hälften av de unga som arbetar upplever att arbetet de har matchar deras utbildning. Andelen är större bland killar än bland tjejer.
- den vanligaste orsaken till att arbete och utbildning inte matchar är att arbetet är mindre kvalificerat i relation till utbildningen. Bland tjejer har andelen som uppger att arbetet är mindre kvalificerat ökat något jämfört med 2018.
- matchningen mellan utbildning och arbete upplevs som viktigare bland unga i åldern 25–29 år, och är också bättre bland dessa än bland unga i yngre ålder.

Kapitlet som handlar om **vad unga tycker är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete** visar att:

- trevliga arbetskamrater och bra ledning samt bra arbetsmiljö och arbetsvillkor är det som störst andel unga tycker är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete. Det är också viktigt för dem att veta när de ska arbeta nästa gång och att lönen är bra.
- många unga prioriterar en trygg anställning och trygg ekonomi. De allra flesta unga, 83 procent, uppger att ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning är mycket viktigt för dem just nu. Trots det har andelen som tycker att tillsvidareanställning är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete minskat något jämfört med 2018.
- att arbetet kan kombineras med andra delar av livet är viktigt för många unga. Andelen unga som tycker att vi bör arbeta mindre och ha mer fritid har ökat över tid, 57 procent av unga tycker så 2024. Andelen killar som tycker att det är viktigt att arbetet kan kombineras med familjeliv har ökat något och för unga generellt har det blivit vanligare att tycka det är viktigt att arbetet är i staden där de bor.

- det är mindre viktigt för unga att det finns möjlighet att arbeta på distans, att arbetstider är fria och att snabbt kunna byta arbete om något bättre dyker upp. Även karriär och status på jobbet är mindre viktigt jämfört med andra aspekter av ett arbete.
- unga i åldern 25–29 år tycker i större utsträckning att det är viktigt att arbetet motsvarar utbildningen de har och att de erbjuds tillsvidareanställning. I den äldre jämförelsegruppen 30–74 år är det en större andel än bland unga som tycker det är viktigt att arbetet är självständigt, att det matchar utbildningen, att det går att kombinera med familjeliv och att de kan bidra med något som är viktigt för andra.
- det finns inte längre någon skillnad i andelen unga och äldre som tycker att det är viktigt att arbetet är i staden de bor. Det har däremot blivit något större skillnader i andelen som tycker att det är viktigt att arbetet är intressant och meningsfullt eller att det ger möjlighet att bidra med något som är viktigt för andra. Andelen har minskat bland unga jämfört med 2018, motsvarande förändring har inte skett i den äldre jämförelsegruppen.

Kapitlet som handlar om **ungas attityder till etablering i arbetslivet** visar att:

- många unga betonar det egna ansvaret för sin etablering. En majoritet instämmer i att arbetslösa unga måste söka jobb eller utbilda sig, och att unga som är arbetslösa borde kunna ta ett tillfälligt jobb med kort varsel. Ungefär hälften instämmer i att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb.
- det har blivit mindre vanligt att unga tycker att arbetslösa ska ha rätt att tacka nej till jobb de inte vill ha. Det är även en lägre andel som anser att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill arbeta.
- unga i åldern 25–29 år tycker i större utsträckning att unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig, ska kunna ta ett jobb med kort varsel och att bidrag skämmer bort unga så de inte vill arbeta.
- i den äldre jämförelsegruppen är det en större andel än bland unga som instämmer i samtliga påståenden som rör ungas etablering i arbetslivet.

Kapitlet som handlar om **ungas oro för arbetslöshet och ekonomi**

visar att:

- andelen unga som är oroliga för att bli arbetslösa har ökat jämfört med 2018.
- det är vanligt att unga är oroliga för sin egen eller sin familjs ekonomi, särskilt bland unga i åldern 25–29 år.
- det är vanligare bland tjejer än bland killar att oro sig för sin eller sin familjs ekonomi och att oro sig för att bli arbetslös.

Kapitlet som handlar om **unga med erfarenhet av arbetslöshet** visar att:

- bland unga som varit arbetslösa upprepade gånger eller som varit långtidsarbetslösa är det en mindre andel som är nöjda med sina liv, som ser ljusst och optimistiskt på framtiden och som upplever att de kan påverka hur deras framtid ser ut.
- unga som varit arbetslösa upprepade gånger eller som varit långtidsarbetslösa har lägre krav på vad ett arbete ska erbjuda. De lägger mindre vikt vid att de bidrar med något som är viktigt för andra, att de kan göra karriär eller utvecklas i arbetet, att arbetsuppgifterna är intressanta, att lönen är bra eller att arbetet går att kombinera med familjeliv.
- unga som varit arbetslösa upprepade gånger eller som varit långtidsarbetslösa instämmer i lägre utsträckning i att arbetslösa unga måste söka jobb eller utbilda sig, att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb samt att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill jobba. De instämmer i högre utsträckning i att arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha samt att äldre bör gå i pension tidigare så att unga kan få jobb.

KAPITEL 1

Inledning

Sveriges ungdomspolitik rör unga som är mellan 13 och 25 år gamla. Det är en tid då det för de allra flesta sker stora förändringar i livet. För att unga ska kunna göra övergången från barndom till att vara självständiga vuxna är möjligheten att utbilda sig och därefter etablera sig i arbetslivet avgörande. Därför pekas också utbildning och arbete ut som centrala för att den övergripande målsättningen för den svenska ungdomspolitikerna ska kunna förverkligas – att ”alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen” (Regeringens proposition 2013/14:191). I målsättningen om goda levnadsvillkor ryms rätten till utbildning, arbete, hälsa och trygghet. Utbildning och arbete är också en central del i att kunna forma sitt eget liv (Regeringens skrivelse 2020/21:105). Eftersom utbildning och arbete är så centrala för ungas levnadsvillkor och självständighet är deras attityder till dessa delar av livet viktiga att undersöka. Alla minns hur det var att vara ung, men alla vet inte hur det är att vara ung idag. Med den här rapporten bidrar Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) med kunskap om hur unga idag ser på utbildning och arbete.

Syfte

MUCF har i uppdrag av regeringen att följa upp det ungdomspolitiska målet. Attityd- och värderingsstudien utgör en del av den uppföljningen. Syftet med undersökningen är att ge kunskap om hur unga tänker och orienterar sig i dagens samhälle och att skapa en ögonblicksbild över deras attityder till centrala välfärds- och demokratifrågor. Undersökningen är ett viktigt underlag för politiska beslutsfattare som behöver lyssna in röster och åsikter från unga.

Rapportens syfte kan beskrivas utifrån flera olika delar:

- att beskriva hur ungas attityder kring utbildning och arbete ser ut i nuläget
- att visa på viktiga skillnader mellan dagens unga och befolkningen i äldre åldrar
- att beskriva skillnader i attityder mellan unga utifrån ålder och kön
- att visa på förändringar i ungas attityder över tid.

Resultaten från undersökningen presenteras i tre olika delrapporter, varav detta är en. De andra två delrapporterna berör ungas fritid och privatliv samt ungas attityder till samhälle och delaktighet. Tillsammans svarar rapporterna upp mot det regeringsuppdrag som MUCF har att undersöka ungas attityder till centrala välfärds- och demokratifrågor (Regeringsbeslut S2024/01109).

Den här attityd- och värderingsstudien är den sjunde som genomförs. Studien genomfördes första gången 1993 av Barn- och ungdomsdelegationen. Sedan dess har MUCF genomfört återkommande enkätundersökningar åren 1997, 2003, 2007, 2013, 2018 och nu 2024. Flera av de enkätfrågor som ligger till grund för studien har ställts på liknande sätt genom åren. Det gör att attityder hos de som är unga idag kan jämföras med attityder hos unga vid tidigare undersökningar. Det är däremot inte möjligt att inom ramen för denna studie göra fördjupade analyser av vilka orsaker som ligger bakom attityderna eller de förändringar som sker i dessa över tid. Det beror till exempel på svårigheterna att särskilja

mellan livscykel-, generations-, och periodeffekter (Nuendorf, Smets & Garcia-Albacete 2013, Persson, Wass & Oscarsson 2013, Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001).

Attityder hos unga och äldre över tid

Värderingar och attityder är två närliggande begrepp som båda anger ett värderande förhållningssätt till någonting. En värdering är en mer allmän uppfattning om vad som är en önskvärd ordning. Människors värderingar är förhållandevis få och stabila över tid. De kan exempelvis handla om hur en individ värdesätter tradition, trygghet, frihet eller nya erfarenheter i relation till sina livsval. Värderingar kan påverkas av flera olika faktorer, både på individuell och samhällsnivå. De kan påverka individens grundläggande förhållningssätt till exempelvis ekonomi, social jämlikhet, individuell frihet eller statens roll i samhället. Sådana värderingar ligger till grund för bedömningar och agerande i specifika situationer. En attityd är en mer konkret inställning till något som är avgränsat. Det kan exempelvis handla om inställningen till olika samhällsfrågor eller politiska förslag eller till sociala eller kulturella frågor. Till skillnad från värderingar, som är färre och mer grundläggande, har människor många attityder. Att de två begreppen hör ihop är forskningen ense om, men inte alltid på vilket sätt. De flesta utgår dock från att värderingar är mer grundläggande och att värderingar ligger till grund för människors attityder (Anckar, Bengtsson, Denk & Karvonen 2003, Feldman 2003, Kulin 2011). I linje med detta resonemang är det framförallt attityder som analyseras i den här rapporten, det är däremot svårt att uttala sig om vilka grundläggande värderingar som kan ligga bakom dessa.

Livsfas, generationseffekt och tidsanda

Huvudsyftet med studien är att ge ökad kunskap om ungas attityder till viktiga samhällsfrågor och om det sker förändringar i ungas attityder över tid. För att kunna se om ungas attityder skiljer sig från de attityder som övriga befolkningen har, ingår även en äldre jämförelsegrupp i åldern 30–74 år i studien. Det kan finnas flera skäl till att ungas attityder skiljer sig från äldres.

Unga befinner sig till exempel i en annan livsfas än äldre, många unga delar erfarenheter så som att lämna sitt barndomshem, av utbildning och en första etablering i arbetslivet och liknande. I takt med att unga blir äldre kommer de att göra nya erfarenheter och deras livssituation kommer att förändras vilket kan leda till att även attityder förändras. Att attityder har ett samband med en särskild period i livet och förändras i takt med att en person gör nya livserfarenheter kallas för **livscykeleffekt**.

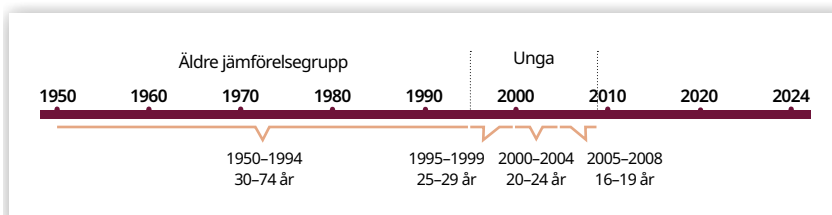
Attityder och värderingar påverkas också av den så kallade **generationseffekten**. Den innebär att särskilda ekonomiska eller sociala omständigheter och erfarenheter som inträffar under barn- och ungdomsåren kommer att påverka en generations attityder fortsatt genom hela livet (Phelps 2004, Phelps 2005, Wass 2008, Norris och Inglehart 2019). Exempel på sådant som kan skapa generationseffekter kan exempelvis vara att under sin barn- och ungdomsperiod uppleva krig, stark ekonomisk tillväxt eller ökad globalisering. En annan förändring som skulle kunna påverka värderingar hos en generation är de ökade möjligheter till kommunikation som en yngre generation har växt upp med (Inglehart 1977, Norris och Inglehart 2019).

Attityder påverkas också av **tidsandan** som råder vid det tillfälle då en undersökning genomförs. Det kan exempelvis handla om att en politisk fråga kan uppfattas som extra viktig i samhället under en period. Den sortens avtryck i människors attityder kallas **periodeffekter** och de påverkar alla oavsett ålder på liknande sätt.

Att skilja de här tre effekterna från varandra är inte alltid enkelt (Flanagan, Finlay, Gallay en & Kim 2012). När unga visar samma attitydmönster vid motsvarande skeden i ungdomsåren oberoende av vilken generation de tillhör så indikerar det att det rör sig om livscykel-effekter snarare än om generations- eller periodeffekter (Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001). Att skilja mellan generations- och periodeffekter är däremot svårare när attityder och värderingar hos unga står i centrum. I den här studien ingår det en äldre jämförelsegrupp som är födda mellan åren 1950–1994 och som bär med sig omständigheter och erfarenheter från sina ungdomsår då de format sina attityder. Men för de unga som ingår i den här studien, och som är födda mellan åren 1995–2008, pågår fortfarande den socialisationsprocess som

i framtiden skapar generationseffekter (Nuendorf, Smets & Garcia-Albacete 2012). En del av de attityder och värderingar som unga har kommer att vara bestående över tid för dagens ungdomsgeneration. Men eftersom ungas attityder samtidigt påverkas kortsiktigt av enstaka händelser och av tidsandan (Persson, Wass & Oscarsson 2013), går det inte att uttala sig om vad som kommer att utgöra mer stabila attityder och värderingar, så kallade generationseffekter. Eftersom det är svårt att avgöra orsakssamband mellan attitydförändringarna i relation till livscykel-, generations- eller periodeffekter är det inte möjligt att inom ramen för den här studien göra djupare analyser av orsaker till förändringarna i ungas attityder över tid (Nuendorf, Smets & Garcia-Albacete 2012, Persson, Wass & Oscarsson 2013, Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001).

Figur 1.1. Födelseår för åldersgrupper bland de unga 16-29 år samt för den äldre jämförelsegruppen 30-74 år som ingår i urvalet till attityd och värderingsstudien 2024.

Generationseffekt

Generationseffekter innebär att värderingar eller attityder formas tidigt i en persons liv och sedan är stabila även genom olika skeenden i livet. Generationseffekter uppstår när stora delar av befolkningen under sina tidiga år delar erfarenheter av att leva under förhållanden som påverkat deras liv. Det kan till exempel vara generationer som under unga år levt med krig eller ekonomisk knapphet, eller som växt upp under goda ekonomiska förutsättningar och trygghet.

Livscykeleffekt

Livscykeleffekter innebär att värderingar eller attityder hos en individ förändras i takt med att de blir äldre. När individers liv går igenom olika faser så görs nya erfarenheter som för med sig att attityder kan förändras. Livscykeleffekter kan appliceras på samtliga individer över tid. Till exempel befinner sig unga i en period i livet då de gör nya erfarenheter genom att utbilda sig och etablera sig i arbetslivet och där nya relationer och identitetsskapande är viktigt.

Periodeffekt

Periodeffekter innebär att aktuella förändringar eller händelser i ett samhälle påverkar attityder. Tillfälliga förändringar i samhället som skulle kunna påverka attityder kan exempelvis vara covid-19-pandemin, att säkerhetsläget i eller omkring Sverige förändras eller att samhällets ekonomi förändras. Periodeffekter påverkar attityder hos individer oavsett vilken ålder de har eller vilka erfarenheter de som generation har haft under sina unga år.

Undersökningens genomförande

Attityd- och värderingsstudien skickades ut till sammanlagt 15 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–74 år under våren 2024. Insamlingsperioden pågick mellan 10 april 2024 och 23 augusti 2024. Eftersom undersökningen gjordes under 2024 används det som årtal i samtliga delrapporters resultatredovisning även om rapporterna har sammanställts under 2025.

Sammanlagt svarade 5 575 personer på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 37 procent. För att möjliggöra jämförelser inom ungdomsgruppen, till exempel utifrån kön, ålder eller liknande, skickades flest enkäter ut till unga. Till gruppen unga i åldern 16–29 år skickades 12 000 enkäter och bland dem var svarsfrekvensen 38 procent. Till den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år skickades istället 3 000 enkäter och bland dem var svarsfrekvensen 36 procent. Det gör att det är möjligt att jämföra gruppen unga med den övriga befolkningen.

Svarsbortfall och viktning av svar

Ett problem i alla former av enkätundersökningar är svarsbortfall i det representativa urvalet. Bortfallet blir särskilt problematiskt om det är ojämnt fördelat mellan olika sociala grupper. Skevhet i bortfallet gör att resultaten från de statistiska skattningarna riskerar att bli missvisande och inte på ett korrekt sätt återspeglar befolkningen i sin helhet.

I attityd- och värderingsstudien som genomförts 2024 är svarsbortfallet större bland killar/män än bland tjejer/kvinnor. Det är också ett större bortfall bland unga i äldre ålder jämfört med de yngsta unga. Därför har alla resultat genomgående viktats för juridiskt kön (kvinna eller man) och ålder (16–19 år, 20–24 år och 25–29 år, 30–55 år och 56–74 år).

Mer information om undersökningens genomförande och resultatredovisning finns i [bilaga 1](#).

Redovisning av resultat i rapporten

I den här rapporten studeras skillnader mellan olika grupper i befolkningen. I huvudfokus står gruppen unga. Med unga avses de i undersökningen som är mellan 16–29 år. Begreppet äldre jämförelsegrupp används i rapporten för resultat som rör personer som är mellan 30–74 år. När resultat redovisas uppdelat på kön används begreppen tjejer och killar för unga samt män och kvinnor för den äldre jämförelsegruppen. I båda fallen är det de som själva identifierar sig med den angivna könsidentiteten som redovisas. Unga som identifierar sig med en annan könsidentitet eller som är osäkra på sin könsidentitet redovisas inte i den könsuppdelade statistiken, men ingår alltid i resultat för hela gruppen unga. Samtliga resultat i rapporten som berör unga i åldern 16–29 år har testats för statistiskt signifikanta skillnader utifrån angiven könsidentitet. Resultaten i studien har också testats för statistiskt signifikanta skillnader mellan unga i de tre åldersgrupperna 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år. Resultat nedbrutet på kön och på åldersgrupper bland unga finns i en separat tabellbilaga till rapporten.¹

Resultat som visar på skillnader mellan olika grupper diskuteras bara i löptext när skillnaderna är statistiskt signifikanta på 95 procentsnivå. I rapportens figurer och tabeller kan det däremot förekomma både statistiskt säkerställda och ej statistiskt säkerställda skillnader. Där det är relevant och möjligt redovisas resultat nedbrutet på kön i den äldre jämförelsegruppen. Däremot görs ingen uppdelning på ålder i den äldre jämförelsegruppen i resultatredovisningen.

---

¹ Tabellbilagan finns tillsammans med rapporten på muof.se.

Grupper som presenteras i rapporten

Unga

Begreppet unga används för att beskriva personer som är 16–29 år.

Åldersgrupper

Resultat för unga redovisas uppdelat i åldersgrupper. De yngsta unga är 16–19 år. Den mellersta åldersgruppen är 20–24 år och de äldsta unga är 25–29 år.

Äldre jämförelsegrupp

Begreppet äldre jämförelsegrupp används i rapporten för att beskriva personer som är mellan 30–74 år.

Kön

När resultat redovisas uppdelat på kön används det kön som unga och äldre själva har uppgett att de identifierar sig med. När resultat i åldersgruppen unga 16–29 år redovisas uppdelat på kön används begreppen tjejer och killar.

När resultat i åldersgruppen unga 30–74 år redovisas uppdelat på kön används istället begreppen kvinnor och män. För resultat längre bakåt i tiden än 2018 redovisas juridiskt kön eftersom frågan om egenidentifierat kön inte fanns med i tidigare versioner av enkätundersökningen.

Unga med olika erfarenhet av arbetslöshet

I rapportens avslutande kapitel görs en jämförelse mellan unga utifrån deras erfarenheter av arbetslöshet. Här redovisas unga i två grupper där den ena består av de unga som svarat att de antingen varit långtidsarbetslösa (mer än sex månader) eller att de varit arbetslösa kortare perioder vid flera tillfällen. Denna grupp benämns som unga med mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet. Den andra gruppen utgörs av de unga som varit arbetslös vid ett kortare tillfälle eller som inte varit arbetslösa alls.

Bearbetningen av enkätfrågor har gjorts på liknande sätt i hela rapporten. Svaren har delats upp i de som instämmer och de som inte instämmer till påståenden som angivits i enkäten. En principiell hållning när resultat tagits fram har varit att respondenter som instämmer helt eller delvis i ett påstående, eller som rankat någonting på den övre halvan av en skala, har kategoriserats som att de instämmer eller att de rankat företeelsen som positiv. Neutrala mittenalternativ har tolkats som att respondenterna inte instämmer eller att företeelsen inte rankats som positiv.² Flera av frågorna i attityd- och värderingsstudien har även ingått i tidigare undersökningar under åren 1997, 2002, 2007, 2013 och 2018. Det gör att det för en del frågor är möjligt att redovisa skillnader i resultat över tid. I de fall formuleringen av frågan förändrats något men ändå bedöms vara jämförbar över tid finns information om det i fotnot kopplad till det aktuella resultatet.

Läsanvisningar

Kapitel två **Att studera efter gymnasiet** inleder rapporten med en beskrivning av vilka motiv unga har för vidare studier efter gymnasieskolan. Här beskrivs de skillnader som finns mellan killar och tjejer samt hur motiven till studier har förändrats över tid.

I kapitel tre **Matchningen mellan utbildning och arbete** beskrivs i vilken utsträckning unga som arbetar är nöjda med sina jobb, samt hur de upplever att arbetet matchar den utbildning som de har.

Kapitel fyra **Vad gör ett jobb intressant för unga** handlar om vad unga tycker är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete. Här beskrivs hur viktiga olika aspekter av ett arbete är för unga, hur det kan se olika ut för killar och tjejer eller för unga i olika ålder. Här beskrivs även hur förändringen över tid sett ut och ungas önskemål kring arbete sätts i relation till vad som värderas av den äldre jämförelsegruppen.

---

² Information om hur frågorna i enkäten är formulerade och hur svarsskalan ser ut finns i anslutning till att resultaten för respektive fråga presenteras. Enkäten finns i sin helhet på mucf.se.

Kapitel fem **Ungas attityder till inträdet i arbetslivet** beskriver utvecklingen av ungas attityder till rättigheter och skyldigheter vid etableringen på arbetsmarknaden, samt synen på det egna ansvaret för den. Skillnader mellan killar och tjejer beskrivs, liksom skillnader som finns mellan unga i olika ålder. Ungas attityder sätts i relation till den äldre jämförelsegruppen.

Kapitel sex **Ungas oro för arbetslöshet** handlar om hur ungas oro för arbetslöshet har utvecklats över tid. Där finns även information om i vilken utsträckning olika grupper av unga är oroliga för att bli arbetslösa eller oroliga för sin egen eller sin familjs ekonomi.

Kapitel sju **Unga med erfarenhet av arbetslöshet** innehåller en jämförelse av synen på livet och framtiden, attityder till arbete och etablering i arbetslivet mellan unga med mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet och unga utan sådana erfarenheter.

I kapitel åtta finns en **avslutande diskussion**. Där diskuteras de viktigaste resultaten i rapporten.

KAPITEL 2

Att studera efter gymnasiet

I det här kapitlet beskrivs hur unga ser på valet att studera vidare efter gymnasieskolan, vad som motiverar dem till vidare studier. Attityd- och värderingsstudien har vid flera undersökningstillfällen³ frågat unga varför de väljer att studera vidare, frågan riktas till unga som uppger att de för närvarande studerar på universitet eller högskola eller på en annan eftergymnasial utbildning och till unga som planerar att studera vidare på en sådan. I årets studie är det 50 procent som just nu studerar eller planerar att studera vidare på universitet eller högskola. När även unga som studerar eller planerar att studera på annan eftergymnasial utbildning, som till exempel yrkeshögskola, inkluderas så ökar andelen till 60 procent. Det är vanligare att tjejer studerar eller planerar att studera vidare än att killar gör det, bland tjejer är andelen 63 procent och bland killar 58 procent.⁴

Unga studerar vidare för att få det jobb de vill ha

De flesta unga motiverar valet att studera på universitet eller högskola eller på en annan eftergymnasial utbildning med önskan om att i framtiden ha ett arbete som är bra och som de vill ägna sig åt.⁵ En majoritet av unga uppger att de vill studera vidare för att få större möjligheter till ett bättre jobb, samt för att få det jobb de verkligen vill ha (se figur 2.1). Knappt hälften uppger att de vill studera vidare för att utvecklas som person. Det är däremot något mindre vanligt att unga vill studera vidare

---

³Frågan har ingått i enkäten sedan 2007.

⁴För vidare studier enbart på universitet eller högskola är andelen 55 procent bland tjejer och 46 procent bland killar.

⁵Frågan är formulerad "Varför studerar du/vill du studera vidare?" Respondenten svarar genom att markera ett eller flera svarsalternativ.

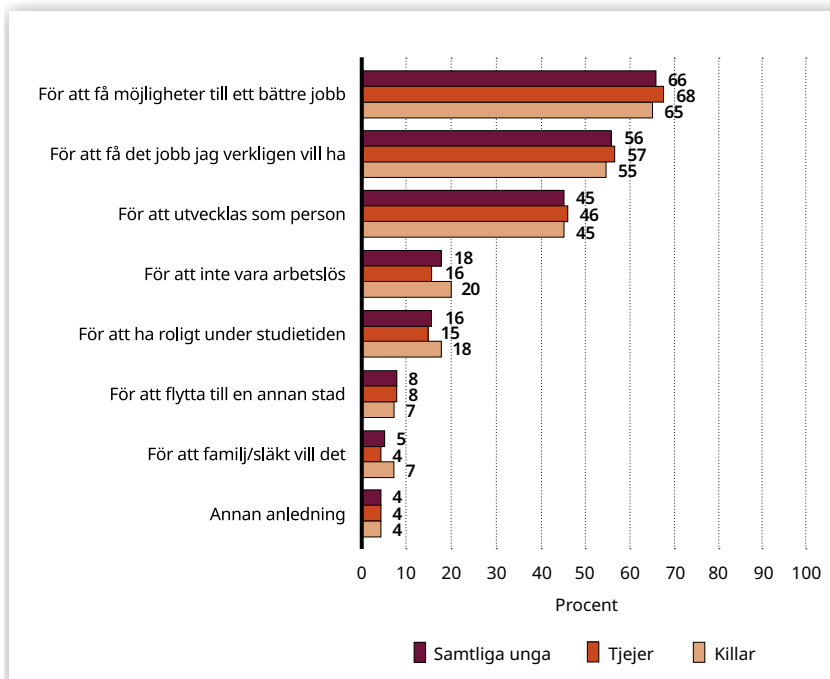
för att ha roligt under studietiden eller för att inte vara arbetslösa. En liten andel unga motiverar studier med att de vill flytta till en annan stad eller uppger att de vill studera för att familj eller släkt vill att de ska göra det.⁶

Det finns få skillnader i killar och tjejers motiv till vidare studier. Både bland killar och tjejer är möjligheten till ett bättre jobb och ett jobb man vill ha de viktigaste motiven. Killar uppger i något högre utsträckning att studierna motiveras av att de vill slippa vara arbetslösa eller av att familj eller släkt vill det.

---

⁶Rangordningen på motiven bland unga ser likadan ut även då bara studier på högskola eller universitet ingår.

Figur 2.1. Andelen unga 16–29 år som uppger att olika motiv är ganska eller mycket viktiga för valet att studera på universitet eller högskola eller annan eftergymnasial utbildning, efter kön, 2024. Procent.⁷

Not: Det har varit möjligt att markera flera olika svarsalternativ.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

⁷ I enkäten 2024 har de unga som valde alternativet ”annan anledning” haft möjlighet att i text förtydliga varför de väljer att studera vidare. 4 procent av unga har svarat ”annan anledning”. Svaren visar att unga även har ekonomiska incitament till att välja vidare studier, de vill ha ett arbete med högre lön. Andra hänvisar till att de vill ha ett arbete med bättre arbetsvillkor (exempelvis att slippa oregelbundna arbetstider). Det är också relativt vanligt med svar som relaterar till att man vill få mer kunskap, generellt eller inom ett särskilt område. Ytterligare en grupp unga har uppgett mer personliga motiv till vidare studier, så som att det är roligt, för att träffa vänner eller för att utvecklas som person.

Vanligare bland äldre unga att studera för att utvecklas som person

Det finns få skillnader i motiven till vidare studier efter gymnasiet mellan unga i olika ålder. Men det är en större andel, 54 procent, bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år som uppger att de vill studera vidare för att utvecklas som person jämfört med unga i de yngre åldersgrupperna. I åldern 20–24 år är andelen 47 procent och bland de yngsta unga i åldern 16–19 år är den 35 procent. Det är däremot en något mindre andel bland unga i den äldre åldersgruppen 25–29 år som uppger att de studerar eller planerar att studera vidare för att har roligt under studietiden jämfört med unga i yngre åldrar. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år är det en större andel som uppger att de planerar att studera vidare för att slippa vara arbetslösa jämfört med unga i åldern 20–24 år.

Minskade skillnader mellan killars och tjejers motiv

Andelen unga som uppger olika motiv för vidare studier har varit relativt stabil vid de senaste undersökningstillfällena. Det sker förändringar men de är relativt små. Ett par av motiven till vidare studier har blivit något mindre vanliga bland unga jämfört med undersökningstillfället år 2018.⁸ Förändringarna har fört med sig att skillnader som fanns mellan killar och tjejer för flera av motiven år 2018 inte längre finns kvar. Andelen unga som studerar vidare **för att få det jobb de verkligen vill ha**, har minskat från 65 till 56 procent. Minskningen är statistiskt säkerställd bland tjejer och innebär att skillnader mellan könen som fanns 2018 inte finns kvar (se figur 2.2).

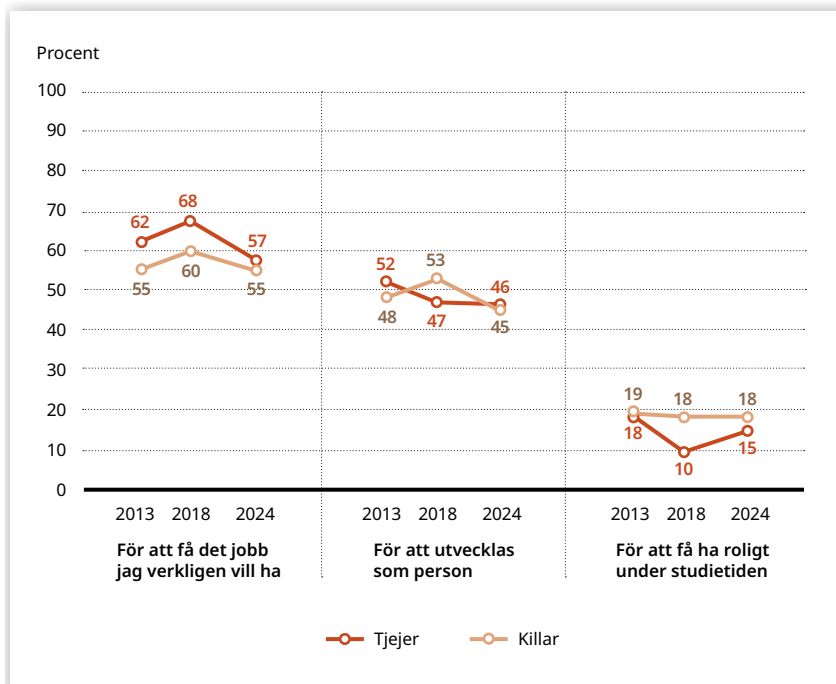
Även andelen unga som studerar vidare **för att utvecklas som person** har minskat något jämfört med 2018 (se figur 2.2).⁹ Minskningen är statistiskt säkerställd bland killar där andelen minskat från 53 till 45 procent och även den innebär att skillnader mellan könen som fanns

---

⁸ I undersökningen 2024 ingår både unga som studerar eller planerar att studera på annan eftergymnasial utbildning, i tidigare undersökningar besvarades frågan endast av de som studerade eller planerade att studera på universitet eller högskola. Förändringen skulle kunna påverka svaren.

⁹ I studier gjorda före 2018 var frågan formulerad ”För att utvecklas personligt”.

2018 har försvunnit. Det har blivit något vanligare att unga studerar vidare **för att ha roligt under studietiden**, ökningen är statistiskt säkerställd bland tjejer där andelen ökat från 10 till 15 procent (se figur 2.2). År 2018 var det vanligare bland killar än bland tjejer att studera för att ha roligt under studietiden, men 2024 finns den skillnaden inte kvar.

Figur 2.2. Andelen unga 16–29 år som uppger att olika motiv är ganska eller mycket viktiga för valet att studera på universitet eller högskola eller annan eftergymnasial utbildning, efter kön, 2013–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2013, 2018, 2024.

KAPITEL 3

Matchningen mellan utbildning och arbete

I det här kapitlet beskrivs hur unga som arbetar upplever att arbetet matchar deras utbildning och i vilken utsträckning unga är nöjda med det arbete de har.

38 procent av unga uppger att de arbetar heltid och 25 procent arbetar deltid år 2024 (se tabell 3.1). Unga i olika åldrar arbetar i olika stor utsträckning. Att arbeta heltid är vanligast bland de äldsta unga som är 25–29 år, bland dem arbetar 65 procent heltid. Andelen är betydligt lägre bland de yngsta unga i åldern 16–19 år, bland dem uppger 6 procent att de arbetar heltid. Bland unga i åldern 16–19 år och 20–24 år är det däremot en relativt stor andel som uppger att de arbetar deltid, 30 procent.

Nästan hälften, 48 procent, av unga 16–29 år uppger att de studerar på heltid och ytterligare 6 procent studerar på deltid 2024. Andelen heltidsstudenter är störst bland de yngsta unga i åldern 16–19 år, men mindre i de äldre åldersgrupperna. Mönstret för unga som studerar deltid är det motsatta, andelen är störst i åldersgruppen 25–29 år, men mycket liten bland de yngsta unga. En relativt stor andel unga, 24 procent, uppger att de både studerar och arbetar.

Tabell 3.1. Andel unga 16–29 år som uppger att de studerar eller arbetar, efter kön och ålder. 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Typ av sysselsättning	Samtliga unga	Killar	Tjejer	16–19 år	20–24 år	25–29 år
Studerar heltid	48	48	48	92	41	21
Studerar deltid	6	5	5	4	53	73
Studerar inte	46	47	46	3	6	6
Totalt	100	100	100	100	100	100
Arbetar heltid	38	40	37	6	36	65
Arbetar deltid	25	20	30	30	30	17
Arbetar inte	37	40	33	64	35	18
Totalt	100	100	100	100	100	100

De flesta unga är nöjda med sitt arbete

69 procent av de unga som arbetar heltid eller deltid uppger att de är nöjda med sitt arbete år 2024.¹⁰ Det finns ingen skillnad mellan killar och tjejer, och andelen har inte förändrats jämfört med 2018. Ungar som arbetar heltid är i större utsträckning nöjda än unga som arbetar deltid, 73 respektive 61 procent. Det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen är nöjda med sitt arbete jämfört med unga, bland dem är 82 procent nöjda med sitt arbete.

¹⁰Frågan i enkäten lyder ”Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?” Svartalternativet ”Ditt arbete”. Frågan besvaras på en sjugradig skala från mycket missnöjd till mycket nöjd, resultaten avser de unga som svarat något av alternativen 5, 6 eller 7. I undersökningar som gjordes före 2018 var frågan formulerad ”Är du nöjd eller missnöjd med... ditt nuvarande arbete?”.

7 av 10 unga som arbetar är nöjda med sitt arbete

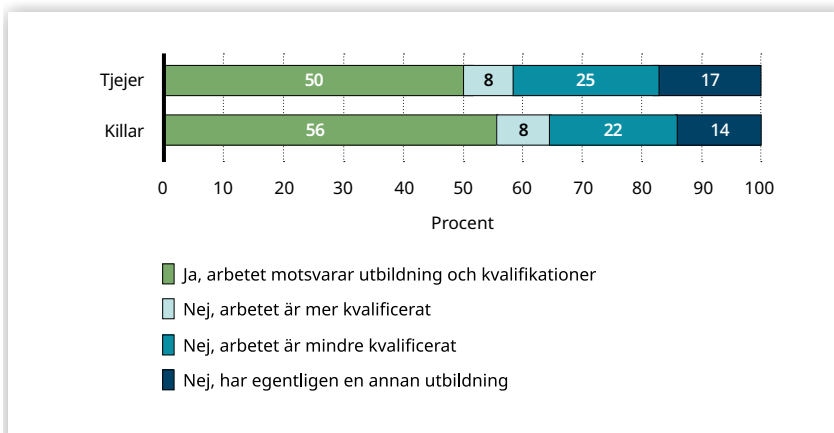
Hälften av unga som arbetar tycker att arbetet matchar deras utbildning

53 procent bland unga i åldern 16–29 år som arbetar heltid eller deltid upplever att arbetet matchar den utbildning de har (se figur 3.1).^{11 12} Andelen har inte förändrats jämfört med 2018. Det är något vanligare att killar uppger att arbete och utbildning matchar än att tjejer gör det. Den vanligaste anledningen till att unga upplever att utbildning och arbete inte matchar är att arbetet är **mindre kvalificerat** i relation till den utbildning de har, vilket 23 procent uppger. 16 procent svarar att de har en **annan utbildning** än den som kan förväntas inom det arbete de utför. Det är mindre vanligt att ungas arbete är **mer kvalificerat** än den utbildning de har, 8 procent uppger att det är så.

Jämfört med 2018 har andelen tjejer som uppger att de har ett arbete som är mindre kvalificerat än den utbildning de har ökat från 19 till 25 procent. Det har inte skett någon förändring i andelen unga som har ett arbete som är mer kvalificerat i relation till utbildningen. Både bland killar och tjejer har andelen som har en annan utbildning än vad som egentligen krävs för arbetet minskat jämfört med 2018. Bland killar har andelen minskat från 20 till 14 procent och bland tjejer från 21 till 17 procent.

¹¹ Frågan i enkäten lyder – Tycker du att ditt arbete motsvarar din utbildning och kvalifikationer?

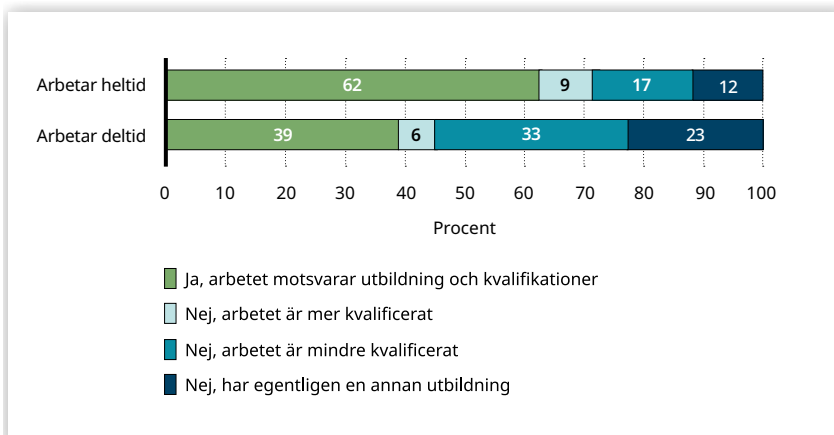
¹² I dessa resultat ingår även unga i åldern 16–19 år. Dessa unga arbetar i lägre utsträckning än unga i äldre ålder. Resultaten påverkas dock inte eftersom antalet personer i åldersgruppen som uppger att de arbetar är litet.

Figur 3.1. Andelen unga 16–29 år som arbetar utifrån deras uppfattning om hur arbete och utbildning matchar, efter kön. 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Unga som arbetar heltid upplever i större utsträckning än unga som arbetar deltid att arbete och utbildning matchar, andelen är 62 respektive 39 procent (Se figur 3.2). Det finns ingen skillnad mellan killar och tjejer inom grupperna som arbetar heltid respektive deltid.

Figur 3.2. Andelen unga 16–29 år som arbetar heltid respektive deltid utifrån deras uppfattning om hur arbete och utbildning matchar. 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Matchningen mellan utbildning och arbete är viktigare och bättre bland äldre unga

Unga i olika ålder har olika syn på vikten av att det arbete de har motsvarar deras utbildning, unga i äldre ålder tycker det är viktigare med god matchning. Bland unga i de äldre åldrarna 25–29 år tycker 75 procent att det är viktigt att arbete och utbildning matchar för att de ska vara intresserade av ett jobb. Andelen är betydligt lägre i den yngsta åldersgruppen 16–19 år, bland dem tycker 26 procent att det är viktigt att arbetet matchar utbildningen.

Mot bakgrund av den här skillnaden är det positivt att matchningen också upplevs som bättre bland unga i de äldre åldrarna 25–29 år. Bland dem uppger 61 procent att deras arbete matchar utbildningen de har, vilket är en större andel än i de yngre åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år där 44 procent tycker det. En trolig orsak till att andelen som upplever att arbetet matchar utbildningen är större bland de äldre unga är att de deltagit längre i arbetslivet och därmed har haft större möjligheter att hitta ett arbete som matchar deras utbildning och kvalifikationer. I linje med det är andelen som upplever att arbete och utbildning matchar ännu större i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år, bland dem är andelen 73 procent.¹³

Andelen som uppger att de har ett arbete som är mindre kvalificerat än den utbildning de har är mindre bland unga i åldern 25–29 år jämfört med yngre unga, 18 procent jämfört med 28 procent i åldern 20–24 år och 29 procent i åldern 16–19 år. Bland unga i den äldsta åldersgruppen är andelen som uppger att de har en annan utbildning än den som matchar arbetet 12 procent, jämfört med 20 procent i åldern 20–24 år och 21 procent i åldern 16–19 år.

---

¹³I den äldre jämförelsegruppen 30–74 år är det 7 procent som har ett arbete som är mer kvalificerat än den utbildning de har (det finns ingen skillnad jämfört med unga). 9 procent har ett arbete som är mindre kvalificerat i förhållande till utbildningen och 11 procent har en annan utbildning än vad som kan förväntas inom yrket. För båda dessa svar är andelen lägre bland äldre än bland unga 16–29 år.

KAPITEL 4

Vad gör ett jobb intressant för unga?

I det här kapitlet beskrivs vad unga tycker är viktigt för att ett arbete ska upplevas som intressant. Till exempel hur de värderar social arbetsmiljö, arbetsvillkor, möjligheten att göra karriär eller att kombinera jobbet med andra delar av livet. Frågorna i det här kapitlet har analyserats för hela gruppen unga, inte bara för de unga som arbetar.

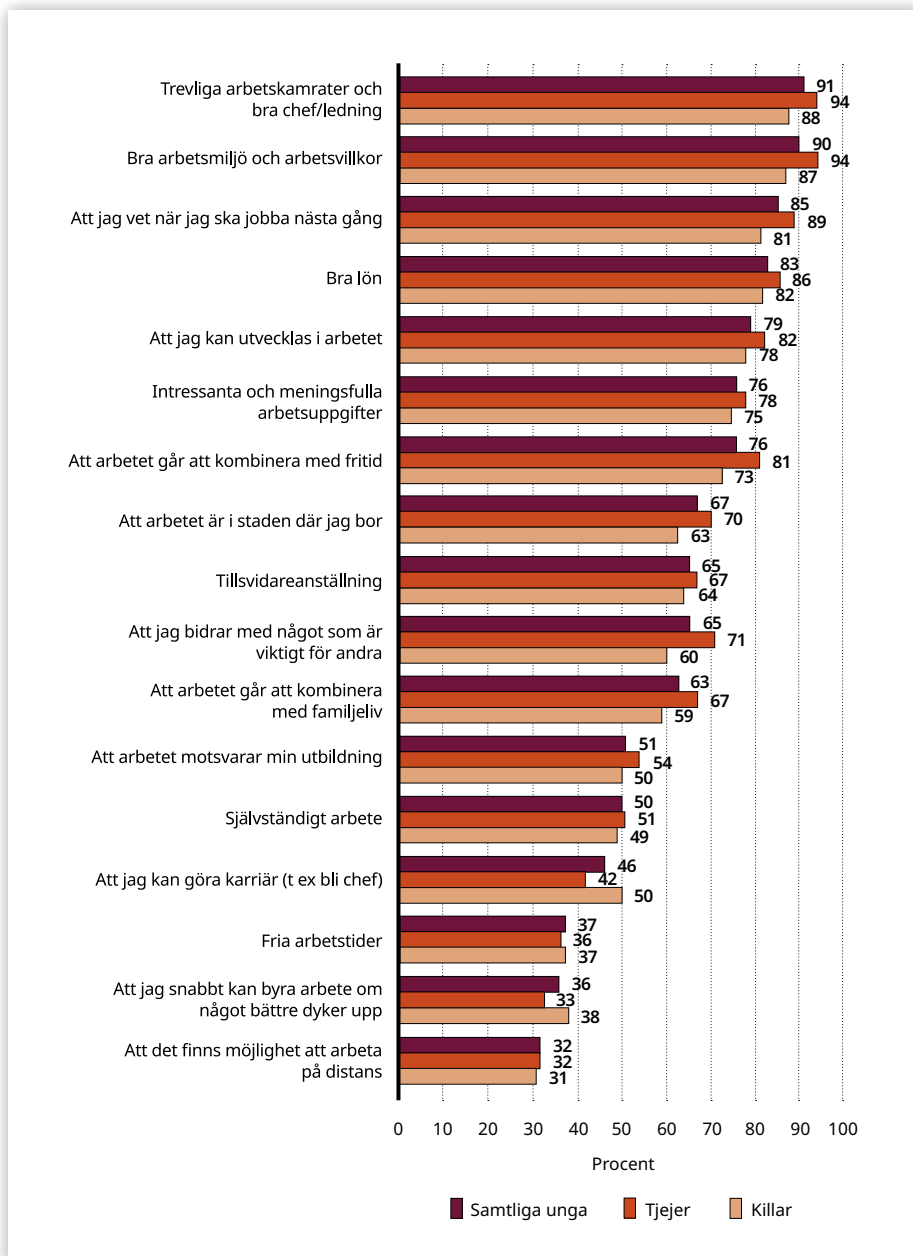
Trevliga arbetskamrater och bra ledning samt bra arbetsmiljö och arbetsvillkor är viktigast

I en av frågorna i attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till vad de tycker är viktigt för att ett arbete ska vara intressant.¹⁴ Det som störst andel unga tycker är viktigt är en bra social arbetsmiljö och en trygg och förutsägbar arbetssituation (se figur 4.1). De allra flesta unga, 91 procent, tycker att det är viktigt med trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning. En lika stor andel uppger att bra arbetsmiljö och arbetsvillkor är viktigt. Det är också en hög andel, 85 procent, som tycker att det är viktigt att de vet när de ska arbeta nästa gång och 83 procent tycker att det är viktigt att lönen är bra.

9 av 10 unga tycker det är viktigt med trevliga arbetskamrater och bra chef

¹⁴Frågan i enkäten lyder – Hur viktiga är följande påståenden för att du ska vara intresserad av ett arbete? De redovisade resultaten avser andelen som svarat att det är ganska eller mycket viktigt på en femgradig skala. Det neutrala mittenalternativet har inte inkluderats.

Figur 4.1. Andel unga 16–29 år som angett att något är ganska eller mycket viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter kön. 2024. Procent.

Not: Det har varit möjligt att markera flera olika svarsalternativ.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Det är mindre vanligt bland unga att värdera möjlighet att göra karriär, mindre än hälften av unga tycker att det är viktigt för att ett arbete ska var intressant. Det är också mindre vanligt att unga värderar möjlighet att arbeta på distans, fria arbetstider eller att snabbt kunna byta arbete om något bättre dyker upp. Andelen som tycker att dessa aspekter är viktiga är strax över 30 procent.

Trygg anställning och trygg ekonomi är fortsatt viktigt för unga

Att det är viktigt för unga med trygghet i arbetslivet framgår även i en annan av enkätens frågor.¹⁵ Svaren på den visar att de allra flesta unga, 83 procent, tycker att **ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning** är mycket viktigt för dem just nu.¹⁶ Andelen har inte förändrats jämfört med 2018, men är större än år 2013 då 77 procent tyckte det var viktigt. Det är något vanligare att tjejer tycker att ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning är mycket viktigt än att killar gör det, andelen är 85 procent respektive 82 procent. Bland unga i äldre ålder är det vanligare att värdera detta högt, i den äldsta åldersgruppen bland unga, de som är 25–29 år, tycker 88 procent att det är mycket viktigt. I den äldre jämförelsegruppen är andelen ännu något större, där uppger 91 procent att det är mycket viktigt.

Även ungas svar på frågan om vad som är viktigt för att ett arbete ska vara intressant visar att trygga anställningar och trygg ekonomi är något som många unga värderar (se figur 4.1). Till exempel tycker 90 procent

---

¹⁵I attityd- och värderingsstudien finns utöver frågan om vad som är viktigt för att ett arbete ska vara intressant även en fråga som lyder "Hur viktiga är följande saker för dig just nu?" Där två av svarsalternativen är "ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning" samt "hög status på jobbet (chef eller liknande)".

¹⁶Frågan lyder "Hur viktiga är följande saker för dig just nu?", med delfrågan "ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning". Frågan besvaras med någon av alternativen "inte viktigt", "ganska viktigt", "mycket viktigt" och "allra viktigast". Det finns också möjlighet att ange "inte aktuellt" på varje delfråga. I analysen utgör svaren "mycket viktigt" och "allra viktigast" den grupp som uppger att ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning är mycket viktigt. Svaren "inte viktigt" och "ganska viktigt" utgör den grupp unga som angett att de inte tycker att detta är mycket viktigt. Unga som angett frågan som "inte aktuell" har inte räknats med i analysen.

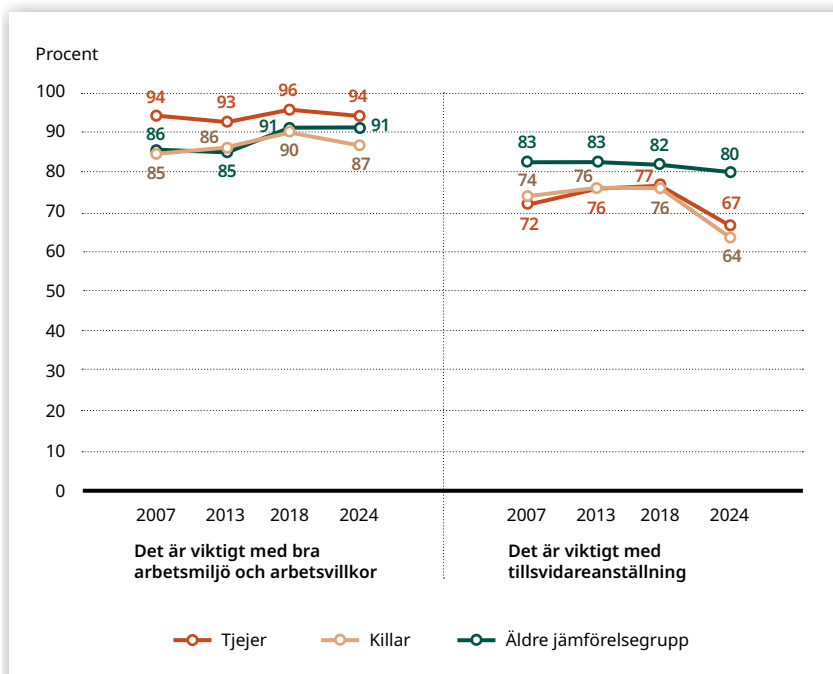
av unga att det är viktigt med **bra arbetsmiljö och arbetsvillkor**. Andelen ökade något fram till år 2018, men har till 2024 minskat och är nu på ungefär samma nivå som 2007 och 2013. Utvecklingen har sett likadan ut både bland killar och tjejer (se figur 4.2). Även i den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år är det en stor andel som tycker detta är viktigt, 91 procent år 2024. Det är också vanligt att unga tycker att det är viktigt att **lönen är bra**, andelen är 83 procent år 2024. Andelen är större än 2007 och 2013, men jämfört med 2018 har det inte skett någon förändring. Det finns ingen skillnad mellan unga och den äldre jämförelsegruppen år 2024.

Det är däremot en något lägre andel unga som tycker att det är viktigt med **tillsvidareanställning** och jämfört med 2018 har andelen minskat med 12 procentenheter. Förändringen bland unga kan delvis bero på att formuleringen av frågan har ändrats.¹⁷ År 2024 tycker 65 procent av unga att det är viktigt med tillsvidareanställning för att ett arbete ska vara intressant. Minskningen har skett både bland killar och tjejer (se figur 4.2). I den äldre jämförelsegruppen syns däremot inte motsvarande förändring. Sedan 2007 har andelen som tycker att det är viktigt med tillsvidareanställning varit större i den äldre jämförelsegruppen än bland unga. År 2024 tycker 80 procent bland de äldre att det är viktigt med tillsvidareanställning. En möjlig förklaring till att andelen som tycker att tillsvidareanställning är viktigt är lägre än de 83 procent som uppger att **ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning** är viktigt för dem just nu (se inledningen av detta stycke) skulle kunna vara att unga inte ser ekonomisk trygghet som tydligt sammankopplat med att ha en tillsvidareanställning.

---

¹⁷ Formuleringen av frågan har ändrats något mellan 2018 och 2024, från att fråga om vikten av ”fast anställning” till att fråga om vikten av ”tillsvidareanställning”.

Figur 4.2. Andelen unga 16–29 år som uppger olika motiv för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Not: I undersökningen 2024 har formuleringen ändrats från "fast anställning" till "tillsvidareanställning".

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

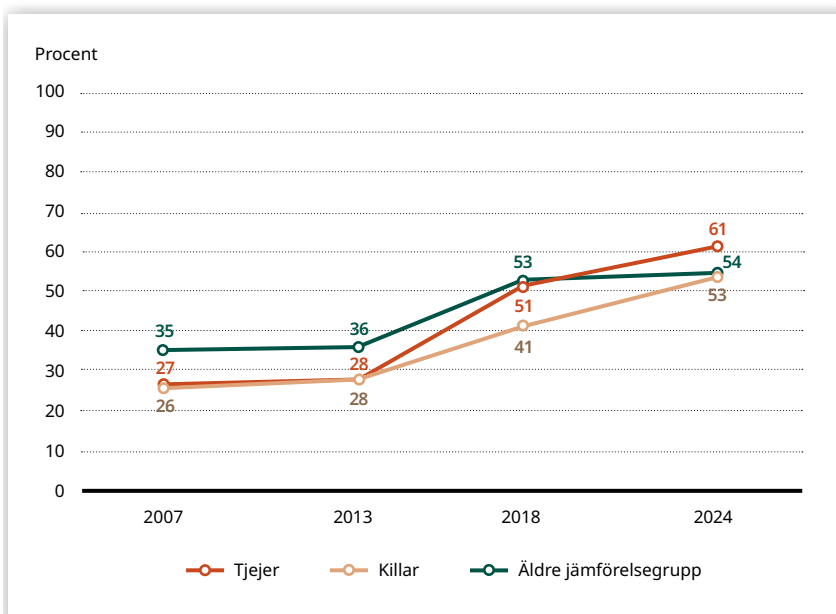
Viktigt för många att arbetet kan kombineras med andra delar av livet

Det har blivit allt vanligare, både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen, att instämma i påståendet "vi bör arbeta mindre och ha mer fritid". Tidigare år har det också varit vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen instämmer i detta än att gruppen unga gör det. Mellan åren 2013 och 2018 har andelen som tycker så ökat med 18 procentenheter i den äldre jämförelsegruppen och med 20 procentenheter bland unga (se figur 4.3). Mellan 2018 och 2024 har andelen fortsatt att öka bland unga och år 2024 är det 57 procent av

unga 16–29 år som tycker att vi bör arbeta mindre och ha mer fritid. Ökningen bland unga har skett både bland killar och tjejer men i den äldre jämförelsegruppen bara bland kvinnor. Att ingen ökning skett bland män i den äldre jämförelsegruppen för med sig att det nu inte längre finns någon statistiskt säkerställd skillnad mellan unga och äldre.

57%
av unga tycker att vi bör arbeta mindre och ha mer fritid

Bland unga är andelen som instämmer i att vi bör arbeta mindre och ha mer fritid fortsatt större bland tjejer än bland killar, år 2024 var det 61 procent av tjejerna som instämde jämfört med 53 procent av killarna. Andelen är också större bland unga i äldre ålder jämfört med yngre unga. Bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 72 procent i att vi bör arbeta mindre och ha mer fritid, i den yngsta åldersgruppen 16–19 år är andelen 40 procent.

Figur 4.3. Andel unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Vi bör arbeta mindre och få mer fritid", efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

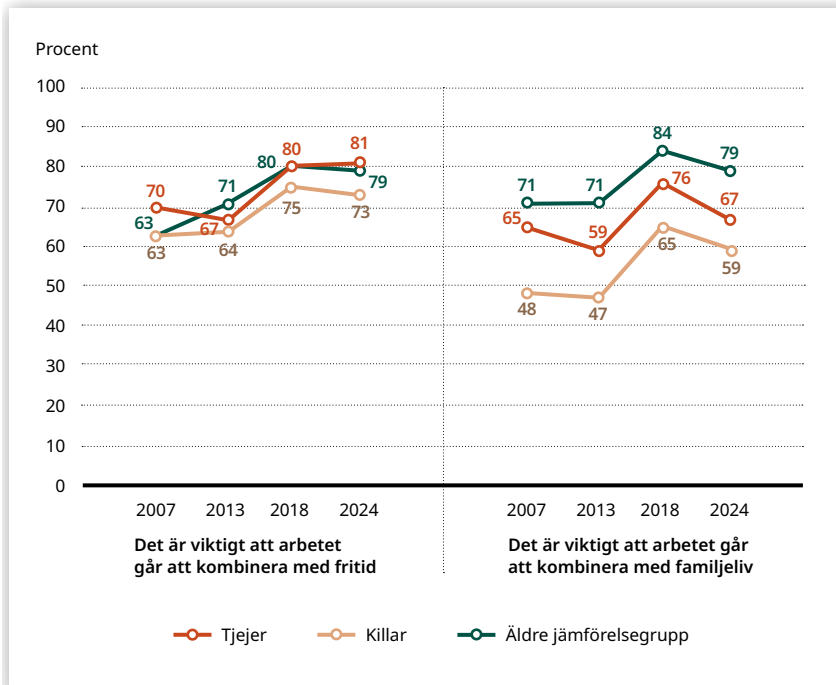
I linje med dessa resultat syns också att det är vanligt bland unga att tycka att det är viktigt att ett arbete går att kombinera med andra delar av livet för att de ska tycka att det är intressant. Det är till exempel viktigt för många unga att **arbetet går att kombinera med fritid**, 76 procent av unga tycker det år 2024. Mellan 2013 och 2018 ökade andelen unga som värderar detta i ett arbete från 65 till 77 procent.¹⁸ I årets undersökning är andelen på ungefär samma nivå (se figur 4.4). Andelen är större bland tjejer än bland killar, skillnaden var statistiskt säkerställd även 2018. I den äldre jämförelsegruppen 30–74 år har utvecklingen sett ut på liknande sätt, andelen som tycker att det är viktigt att arbetet kan kombineras med fritid ökade till år 2018 och har sedan varit oförändrad.

Men än hälften, 63 procent, av unga tycker att det är viktigt att **arbetet går att kombinera med familjeliv** år 2024. Andelen är större bland unga i de äldre åldrarna 25–29 år än bland yngre unga, vilket kan bero på att de är i en tid i livet då de börjar ha ett eget familjeliv. Mellan 2013 och 2018 ökade andelen som tyckte att det var viktigt att kunna kombinera jobb och familjeliv.¹⁹ I årets undersökning har andelen åter minskat något, men den är fortsatt större än 2007 och 2013. Det är vanligare att tjejer värderar att kunna kombinera arbete även med familjeliv, men jämfört med 2013 har det skett en ökning av andelen killar som prioriterar det, fram till 2024 har andelen ökat med 11 procentenheter. Det har gjort att skillnaden mellan könen minskat över tid (se figur 4.4). Under hela tidsperioden 2007 till 2024 har det varit vanligare i den äldre jämförelsegruppen än bland unga att tycka att det är viktigt att arbete går att kombinera med familjeliv.

---

¹⁸I studier innan 2018 var påståendet formulerat som ”Det finns goda möjligheter att kombinera arbete med fritid”.

¹⁹I studier innan 2018 var påståendet formulerat som ”Det finns goda möjligheter att kombinera arbete med hem och barn”.

Figur 4.4. Andelen unga 16–29 år som uppger olika motiv för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Förutsägbarhet viktigare än frihet när det gäller arbetstider

Sådant som kan påverka möjligheten att kombinera arbete med andra delar av livet är till exempel att arbetet är förutsägbart gällande arbetstider eller att det finns flexibilitet i när arbetet sker. 37 procent av unga tycker att **fria arbetstider** är viktigt. 85 procent av unga tycker att det är viktigt att de **vet när de ska jobba nästa gång**. Andelen har dock minskat något jämfört med 2018 då 88 procent bland unga tyckte det var viktigt. Minskningen har skett både bland tjejer och killar.

Viktigt att arbetet är i staden där man bor, mindre viktigt att kunna arbeta på distans

I undersökningen 2024 har unga för första gången tagit ställning till hur viktigt det är med möjlighet att **arbeta på distans** för att de ska vara intresserade av ett arbete. 32 procent av unga tycker det är viktigt, vilket innebär att det är en av de aspekter av ett arbete som de värderar lågt. I den äldre jämförelsegruppen är andelen större, 43 procent tycker att det är viktigt att kunna arbeta på distans för att de ska vara intresserade av ett jobb.

Närhet till arbetet är däremot något som värderas högt av en relativt stor andel unga. Andelen unga som tycker att det är viktigt att **arbetet är i staden där de bor** har ökat sedan 2013 (se figur 4.5) och den utvecklingen har fortsatt även 2024.²⁰ 67 procent av unga uppger att det är viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete.

Ökningen har skett både bland tjejer och killar. I den äldre jämförelsegruppen 30–74 år har inte samma förändring skett utan andelen har varit mer stabil över tid. Tidigare har det varit vanligare bland äldre att tycka att det är viktigt att arbeta i staden där de bor, men år 2024 finns den skillnaden inte längre kvar.

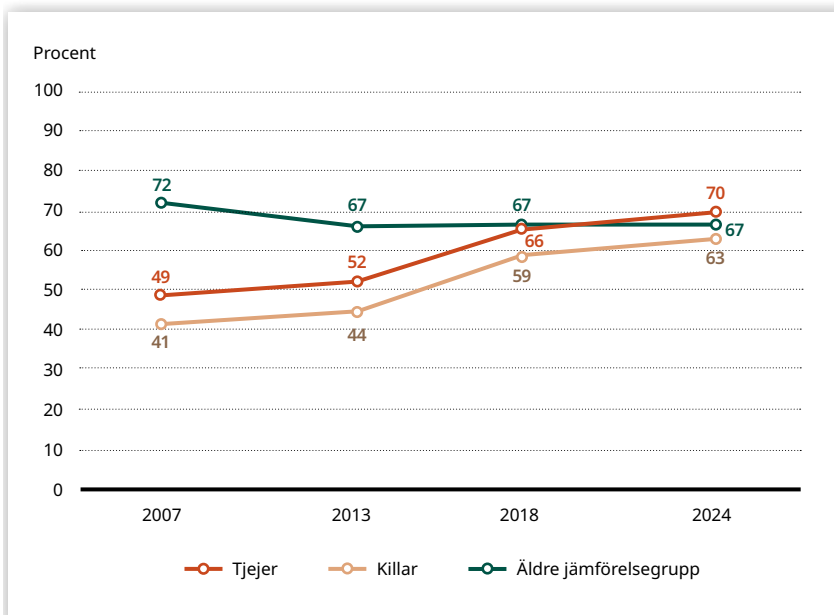
32%

av unga tycker det är viktigt med möjlighet att arbeta på distans

67%

av unga tycker det är viktigt att arbetet finns i staden där de bor

²⁰I studier innan 2018 var påståendet formulerat "Arbetet är på hemorten".

Figur 4.5. Andelen unga 16–29 som angett att det är viktigt att arbetet är i staden där de bor för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter kön samt i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år. 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

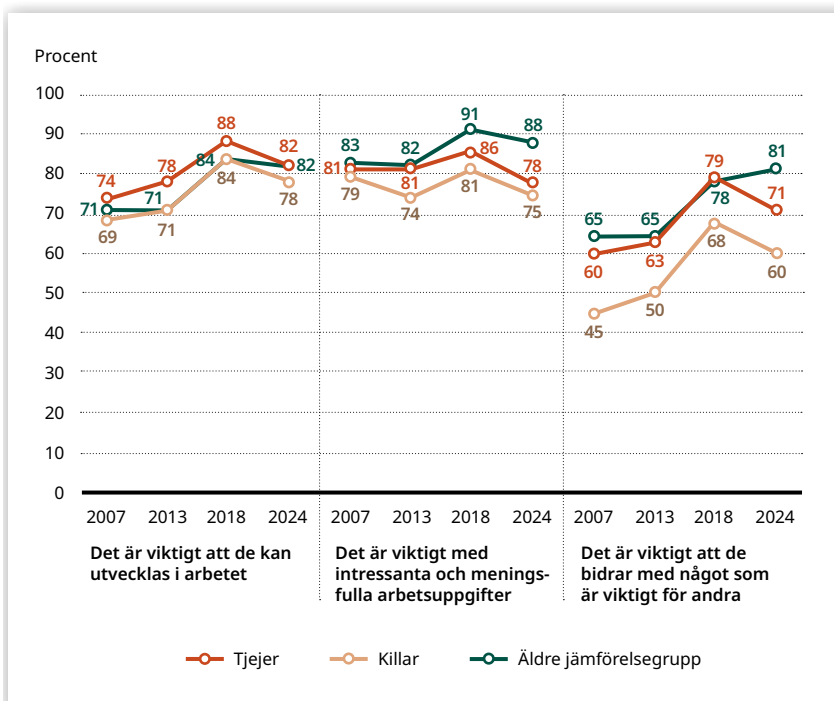
Viktigt med möjlighet att utvecklas och att ha meningsfulla arbetsuppgifter

För många unga är det viktigt att de får utvecklas i arbetet och att arbetsuppgifterna är meningsfulla och intressanta. Flera av de aspekter av ett arbete som handlar om detta värderas högt av många unga, även om andelen minskat något jämfört med då undersökningen gjordes år 2018. År 2024 tycker till exempel 79 procent av unga att det är viktigt att de **kan utvecklas** i arbetet för att det ska vara intressant. Andelen har tidigare ökat under flera år och var som högst 2018 med 86 procent. I den senaste undersökningen har den minskat något bland unga, men är fortsatt större än 2007 och 2013 (se figur 4.6). Motsvarande minskning jämfört med 2018 syns inte i den äldre jämförelsegruppen.

Det är också vanligt bland unga att värdera att **arbetsuppgifter känns meningsfulla och intressanta**, 76 procent svarar att det är viktigt år 2024. Andelen ökade något till 2018, men har sedan åter minskat och är nu på samma nivå som 2013. Under hela tidsperioden har andelen som tycker att det är viktigt med meningsfulla arbetsuppgifter varit större i den äldre jämförelsegruppen än bland unga och skillnaden mellan dessa grupper har blivit större (se figur 4.6). Utvecklingen har sett ut på liknande sätt även i den äldre jämförelsegruppen, men andelen har inte minskat mellan 2018 och 2024.

Mer än hälften av unga, 65 procent, tycker att det är viktigt att de **bidrar med något som är viktigt för andra** för att de ska vara intresserade av ett jobb. Andelen ökade fram till 2018 då den var som störst, men har sedan åter minskat. Den är dock fortsatt större än år 2007 och 2013 (se figur 4.6). Under hela perioden har andelen varit större i den äldre jämförelsegruppen än bland unga. Men den minskning som skett bland unga mellan 2018 och 2024 syns inte i den äldre jämförelsegruppen och det gör att skillnaderna mellan grupperna är större 2024 än de varit tidigare.

Figur 4.6. Andelen unga 16–29 år som uppger olika motiv för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2013, 2018, 2024.

Karriär och status på jobbet är mindre viktigt, men något viktigare för killar

Ett par av de frågor som ingår i attityd- och värderingsstudien berör möjligheten att göra karriär eller uppnå hög status på jobbet. 46 procent av unga tycker att det är viktigt att de **kan göra karriär** för att ett arbete ska vara intressant. En annan fråga i enkäten visar att det är en relativt låg andel unga som uppger att **hög status på jobbet** är mycket viktigt för

dem just nu, 25 procent tycker det.²¹ Det är vanligare att killar tycker att det är viktigt med både möjlighet att göra karriär och att ha hög status på jobbet jämfört med tjejer. Exempelvis tycker 29 procent bland killar att hög status på jobbet är viktigt, jämfört med 22 procent bland tjejer.

Tjejer värderar fler aspekter av ett jobb högt

Unga killar och tjejer tycker relativt lika kring vad som är viktigt för att ett jobb ska intressera dem. Både killar och tjejer tycker att det viktigaste är att det finns trevliga arbetskamrater och att arbetsmiljö och arbetsvillkor är bra. Men det finns ett mönster där det är en högre andel bland tjejer än bland killar som tycker att ett flertal aspekter av ett arbete är viktiga. De tydligaste skillnaderna år 2024 är att tjejer i högre utsträckning tycker att det är viktigt att de bidrar med något som är viktigt för andra, att de vet när de ska jobba nästa gång, att arbetet går att kombinera med familjeliv, att de har trevliga arbetskamrater och bra chef, att arbetsmiljön är bra samt att arbetet går att kombinera med fritid. Det är, som tidigare nämnts, en större andel killar som tycker att det är viktigt att det går att göra karriär, samt att det snabbt går att byta jobb om något bättre dyker upp.

---

²¹ Frågan lyder "Hur viktiga är följande saker för dig just nu?", med delfrågan "hög status på jobbet (chef eller liknande)". Frågan besvaras med någon av alternativen "inte viktigt", "ganska viktigt", "mycket viktigt" och "allra viktigast". Det finns också möjlighet att ange "inte aktuellt" på varje delfråga. I analysen utgör svaren "mycket viktigt" och "allra viktigast" den grupp som uppger att hög status på jobbet är mycket viktigt. Svaren "inte viktigt" och "ganska viktigt" utgör den grupp unga som angett att de inte tycker att detta är mycket viktigt. Unga som angett frågan som "inte aktuell" har inte räknats med i analysen.

Äldre unga värderar fler aspekter av ett arbete högt

Det som flest unga i samtliga åldersgrupper tycker är viktig för att ett arbete ska vara intressant är trevliga arbetskamrater och bra ledning och att det är bra arbetsmiljö och arbetsvillkor (se figur 4.7). Men det finns även skillnader i form av ett mönster där fler aspekter av ett arbete värderas högt bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år jämfört med unga i de yngre åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år. Att andelen är mindre bland de allra yngsta kan bero på att de i de flesta fall studerar och har betydligt mindre erfarenhet av arbetslivet.²² När unga blir äldre och närmar sig arbetsmarknaden kan inställningen till vad som är viktigt i arbetslivet förändras, liksom möjligheterna att ställa krav på vad ett arbete ska kunna erbjuda för att det ska vara intressant. Andelen som värderar flera olika aspekter av ett arbete högt är stegvis större ju äldre åldersgrupp som undersöks. De tydligaste skillnaderna finns i andelen som tycker att det är viktigt att arbetet motsvarar utbildningen de har och att de erbjuds tillsvidareanställning.²³ Bland de allra yngsta unga tycker 26 procent att det är viktigt att arbetet motsvarar utbildningen, i åldersgruppen 20–24 år är andelen 51 procent och bland de äldsta unga i åldern 25–29 år tycker 75 procent att det är viktigt. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år tycker 40 procent att det är viktigt med tillsvidareanställning, 66 procent av unga i åldern 20–24 år tycker det är viktigt och bland de äldsta unga är andelen 84 procent. Mellan unga i yngre eller äldre ålder finns det också en stegvis större andel som tycker att det är viktigt att arbetsuppgifterna är intressanta, att arbetet är självständigt, att det går att kombinera med familjeliv och att de kan utvecklas i arbetet.

---

²² Se tabell 3.1.

²³ Observera att andelen som tycker detta är viktigt har minskat 2024 och att det kan bero på att formuleringen i frågan ändrades från ”fast anställning” till ”tillsvidareanställning”. Den låga andelen bland de yngsta unga skulle kunna bero på att de i lägre utsträckning känner till detta begrepp, man bör därför vara försiktig att dra slutsatser om den gruppen.

Unga 16–19 år	Unga 20–24 år	Unga 25–29 år	Äldre jämförelsegrupp 30–75 år
1. Trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning (86%)	1. Trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning (91%)	1. Trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning (94%)	1. Trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning (91%)
2. Bra arbetsmiljö och arbetsvillkor (86%)	2. Bra arbetsmiljö och arbetsvillkor (91%)	2. Bra arbetsmiljö och arbetsvillkor (94%)	2. Bra arbetsmiljö och arbetsvillkor (91%)
3. Bra lön (82%)	3. Att jag vet när jag ska jobba nästa gång (87%)	3. Att jag vet när jag ska jobba nästa gång (89%)	3. Intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter (88%)
4. Att jag vet när jag ska jobba nästa gång (77%)	4. Bra lön (83%)	4. Att jag kan utvecklas i arbetet (87%)	4. Att jag vet när jag ska jobba nästa gång (83%)
5. Att jag kan utvecklas i arbetet (70%)	5. Att jag kan utvecklas i arbetet (80%)	5. Intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter (85%)	3. Bra lön (82%)

Figur 4.7. Lista på aspekter av ett arbete som är viktiga för att ett arbete ska vara intressant, i fallande ordning med det som störst andel tycker är viktigt först, efter åldersgrupper bland unga 16–29 år och i den äldre åldersgruppen 30–74 år, 2024. Procent.

Not: Andelen som instämmer är lika stor för alternativ 1 och 2 i samtliga åldersgrupper.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Liknande skillnader syns även då unga 16–29 år jämförs med den äldre jämförelsegruppen 30–74 år. Det är en större andel i den äldre jämförelsegruppen som tycker att ett flertal aspekter av ett arbete är viktiga. De tydligaste skillnaderna är att det är vanligare i den äldre jämförelsegruppen att värdera självständigt arbete och att tycka att det är viktigt att arbetet matchar utbildningen, men också att arbetet går att kombinera med familjeliv och att de bidrar med något som är viktigt för andra. Det är också en större andel som tycker att det är viktigt att arbetstiderna är fria och att det finns möjlighet att arbeta på distans. Andelen som värderar att kunna göra karriär eller att snabbt kunna byta arbete om något bättre dyker upp är däremot betydligt mindre i den äldre jämförelsegruppen än bland unga.

KAPITEL 5

Ungas attityder till inträdet i arbetslivet

I det här kapitlet beskrivs i vilken utsträckning unga instämmer i olika påståenden som relaterar till ungas etablering i arbetslivet. Analysen har gjorts på samtliga unga, inte bara de som arbetar.

Unga betonar fortsatt det egna ansvaret för sin etablering

I en av frågorna i attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till påståenden som handlar om ungas ansvar för att ta sig in på arbetsmarknaden. En majoritet av unga 16–29 år, 70 procent, instämmer i påståendet att **arbetslösa unga måste söka jobb eller utbilda sig** (se figur 5.1).²⁴ 60 procent tycker att **unga som är arbetslösa borde kunna ta ett tillfälligt jobb med kort varsel**. Ungefär hälften av unga, 48 procent, instämmer i påståendet att **unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb**. Dessa påståenden betonar på olika sätt ungas eget ansvar för sin etablering.

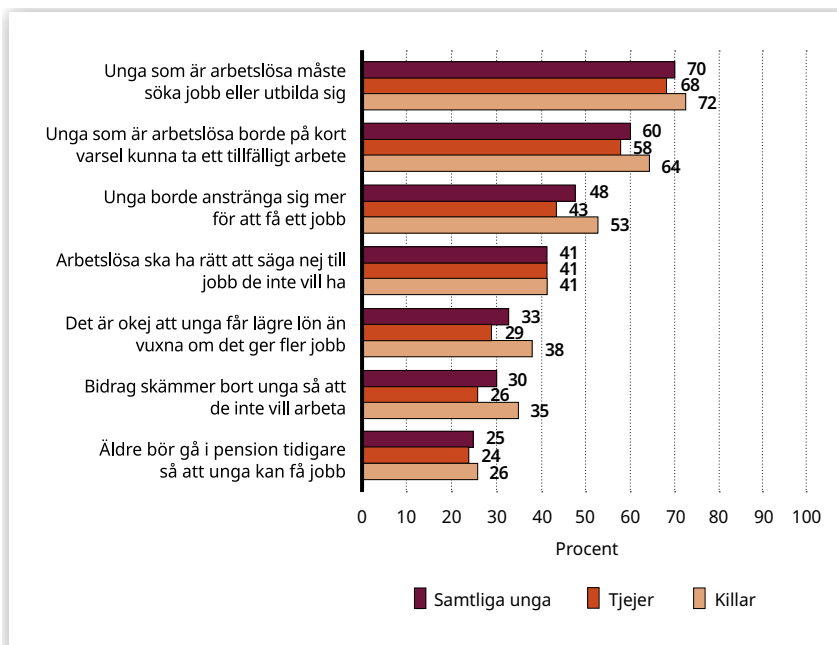
Det är mindre vanligt att unga instämmer i påståenden som kan handla om vägval som ett samhälle kan göra för att öka ungas möjligheter att etablera sig i arbetslivet, så som att sänka pensionsåldern för att påskynda ett generationsskifte eller att införa lägre lönenivåer för unga. Till exempel tycker 33 procent att **det är okej att ungas löner är lägre** för att fler unga ska komma in på arbetsmarknaden. 30 procent instämmer i att **unga blir bortskämda av bidrag så att de inte vill arbeta**

---

²⁴Frågan lyder ”Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker?” Frågan besvaras på en skala från 1 ”Instämmer inte alls” till 5 ”Instämmer helt.. I de redovisade svaren ingår de unga som markerat svarsalternativ 4 och 5.

och en mindre andel unga, 25 procent, tycker att äldre ska gå i pension tidigare för att ”ge plats” åt fler unga på arbetsmarknaden.

Det är en större andel bland killar än bland tjejer som instämmer i ett flertal av de sju påståenden som ingår i frågan. De tydligaste skillnaderna är att det är vanligare bland killar att tycka att unga borde anstränga sig mer för att få jobb, att bidrag skämmer bort unga och att det är okej att unga får lägre lön om det innebär att fler unga får jobb.

Figur 5.1. Andel unga 16–29 år som uppger att de instämmer i olika påståenden kopplade till etablering i arbetslivet, efter kön, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Skillnader i attityder mellan unga i olika ålder

Attityder kopplade till ungas etablering skiljer sig åt mellan unga i olika ålder och mellan unga och jämförelsegruppen, 30–74 år. I jämförelsegruppen, är det genomgående en större andel som instämmer i påståenden

som rör ungas etablering.²⁵ De tydligaste skillnaderna är att de i högre utsträckning tycker att unga som är arbetslösa borde söka jobb eller utbilda sig, att de borde kunna ta ett tillfälligt arbete med kort varsel och att äldre borde gå i pension tidigare så att unga kan få jobb.

För flera påståenden finns även ett tydligt mönster där andelen som instämmer bland unga är större ju äldre åldersgrupp de tillhör. Exempelvis är det en större andel bland unga i den äldre åldersgruppen 25–29 år som tycker att arbetslösa unga måste söka jobb eller utbilda sig, att de ska kunna ta ett jobb med kort varsel eller att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill arbeta.

Minskad andel som betonar ungas ansvar för etablering

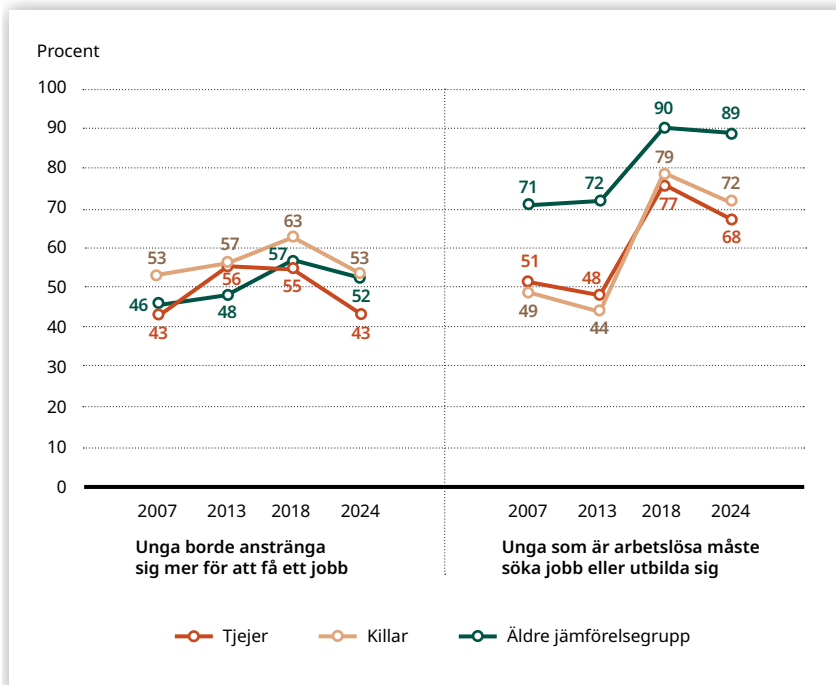
Andelen bland unga som instämmer i att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb har minskat jämfört med de senaste två undersökningarna. År 2024 tycker 48 procent av unga det, vilket är en lika stor andel som år 2007 (se figur 5.2).

Även andelen som tycker att unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig minskade något mellan 2018 och 2024 efter att tidigare ha ökat.²⁶ Under hela perioden har det varit en större andel i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år som instämmer i påståendet jämfört med bland unga. Även bland de äldre ökade andelen som instämmer i att arbetslösa unga borde söka jobb eller utbilda sig mellan 2013 och 2018 men till skillnad från bland unga har andelen inte minskat till 2024 (se figur 5.2).

---

²⁵ Med undantaget att andelen som instämmer i påståendet ”Arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha” är mindre i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år än bland unga 16–29 år.

²⁶ Vid studierna år 2007 och 2013 fanns ett stort internt bortfall av antalet svarande på detta påstående som då var ”Det ska vara obligatoriskt för alla unga som är arbetslösa att delta i jobbsökarprojekt eller utbildning”. Det skapar en viss osäkerhet i om respondenterna förstod vad påståendet innebar. Därför förändrades frågan i enkäten 2018. Till 2024 har ingen förändring gjorts.

Figur 5.2. Andelen unga 16–29 år som instämmer helt eller delvis i olika påståenden kopplade till etablering i arbetslivet, efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

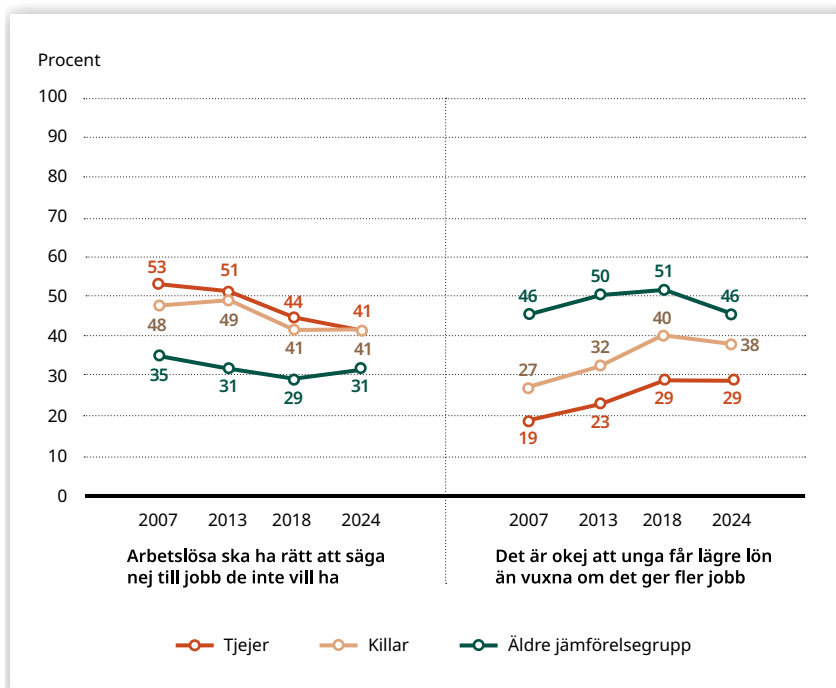
Unga och äldre har allt mer lika attityder till rätten att tacka nej till jobb

Andelen unga som instämmer i påståendet att arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha minskade mellan 2013 och 2018, men har sedan varit oförändrad till 2024. Under hela perioden har andelen som instämmer varit mindre i den äldre jämförelsegruppen än bland unga. Den minskade andelen bland unga mellan 2013 och 2018 har fört med sig att skillnaderna mellan ungas attityder och attityderna i den äldre jämförelsegruppen är mindre än tidigare.

Även när det gäller påståendet att det är okej att unga får lägre lön än vuxna om det ger fler jobb har unga och den äldre jämförelsegruppen

närmat sig varandra. Fram till 2018 ökade andelen bland unga som instämmer i detta och har inte förändrats efter det. Utvecklingen har sett likadan ut både bland killar och tjejer. I den äldre jämförelsegruppen har andelen som instämmer i påståendet varit större än bland unga under hela perioden. Mellan 2018 och 2024 har dock andelen minskat något och det gör att skillnaden gentemot unga är mindre än tidigare (se figur 5.3).

Figur 5.3. Andelen unga 16–29 år som som instämmer helt eller delvis i olika påståenden kopplade till etablering i arbetslivet, efter kön, samt i äldre jämförelsegrupp 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

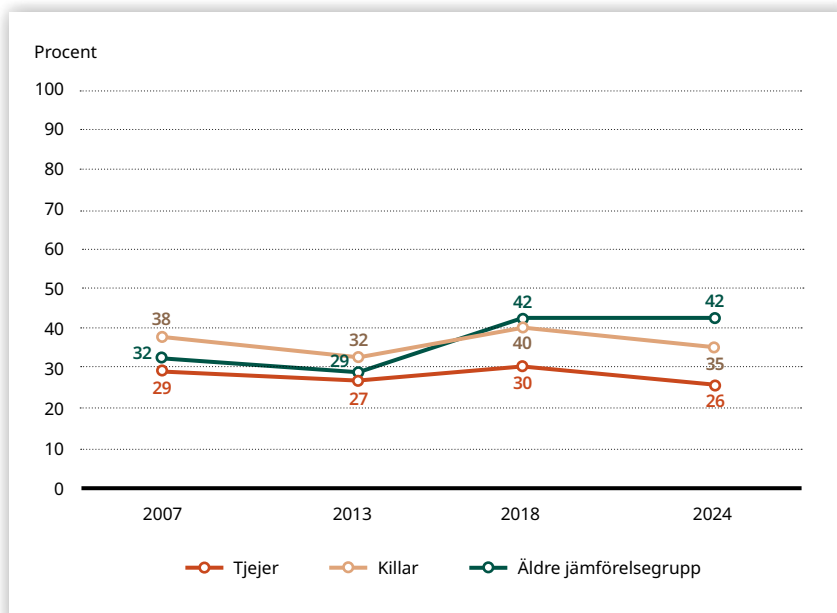
Ökad skillnad mellan andelen unga och äldre som tycker att bidrag skämmer bort unga

Andelen unga som instämmer i påståendet att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill arbeta har varierat över tid.²⁷ Mellan 2018 och 2024 har andelen minskat något, både bland killar och tjejer. I den äldre jämförelsegruppen 30–74 år ökade andelen som instämmer i påståendet mellan 2013 och 2018, vilket förde med sig en skillnad mellan unga och äldre som inte funnits tidigare. I undersökningen 2024 har andelen varit oförändrad i den äldre jämförelsegruppen och den minskade andelen bland unga innebär att skillnaderna mellan unga och äldre har blivit något större (se figur 5.4).

---

²⁷ I undersökningar innan 2018 var påståendet formulerat ”Socialbidrag och a-kassa skämmer bort ungdomar och får dem att inte vilja utbilda sig eller jobba”.

Figur 5.4. Andelen unga 16–29 år som instämmer helt eller delvis i påståendet "Bidrag skämmer bort unga så att det inte vill arbeta", efter kön, samt i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

KAPITEL 6

Ungas oro för arbetslöshet och ekonomi

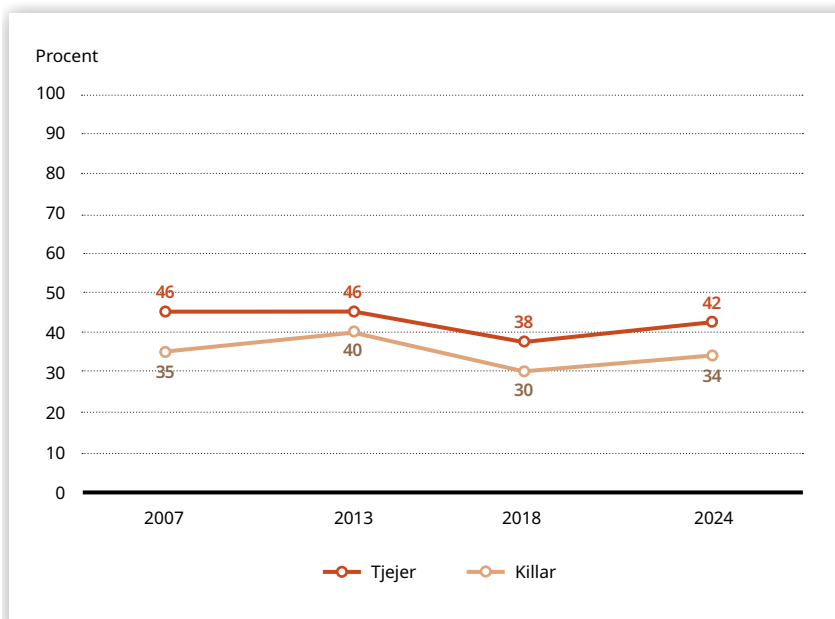
I det här kapitlet beskrivs hur ungas oro för att bli arbetslösa eller för sin egen eller sin familjs ekonomi har utvecklats samt hur den skiljer sig mellan olika grupper av unga. Här redovisas resultat för samtliga unga, oavsett deras nuvarande sysselsättning.

Ökad andel unga som är oroliga för arbetslöshet

Andelen unga som oroar sig för att bli arbetslösa minskade fram till 2018, men har ökat igen år 2024 (se figur 6.1).²⁸ År 2007 uppgav 40 procent av unga att de oroade sig för att bli arbetslösa, år 2018 var andelen 34 procent. I undersökningen 2024 uppger 38 procent att de har varit oroliga för att bli arbetslösa de senaste sex månaderna. 11 procent av unga har ofta oroat sig för arbetslöshet.

---

²⁸ Frågan lyder "Ibland oroar vi oss för olika saker. Har du själv under de senaste 6 månaderna varit orolig för något av följande", alternativet "att bli arbetslös". Frågan besvaras med något av alternativen "Ja ofta", "Då och då", "Nej, aldrig" eller "Inte aktuellt". I analysen utgör svaren "Ja ofta" och "Då och då" gruppen som uppger att de oroat sig. Svaren "Nej, aldrig" och "Inte aktuellt" utgör den grupp unga som inte angett att de oroar sig för att bli arbetslösa.

Figur 6.1. Andelen unga 16–29 år som uppger att de oroar sig för att bli arbetslösa då och då eller ofta, efter kön, 2007–2024. Procent.

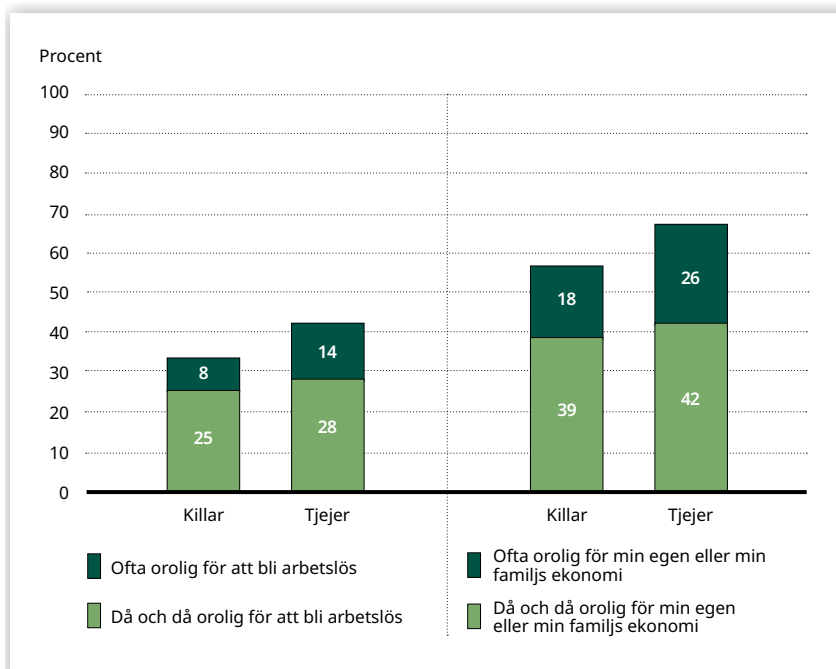
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Vanligare bland tjejer att vara oroliga för både arbetslöshet och ekonomi

Det är vanligt att unga oroar sig för sin ekonomi. 62 procent av unga oavsett nuvarande sysselsättning uppger att de varit oroliga för sin egen eller sin familjs ekonomi under de senaste sex månaderna, 22 procent har varit oroliga ofta. Andelen har inte förändrats jämfört med 2018, varken bland killar eller tjejer. Bland tjejer uppger 67 procent att de oroar sig för sin egen eller sin familjs ekonomi, och 26 procent uppger att de oroar sig ofta år 2024. Tjejer är också i större utsträckning än killar oroliga för att bli arbetslösa, bland tjejer oroar sig 42 procent för arbetslöshet, 14 procent oroar sig ofta (se figur 6.2).

Ungefär hälften, 52 procent, av unga som arbetar är nöjda med sin ekonomi. Jämfört med 2018 så har andelen inte förändrats, varken bland

killar och tjejer. Bland unga som arbetar heltid är andelen nöjda större än bland unga som arbetar deltid, 56 respektive 39 procent.²⁹ Det är vanligare att killar är nöjda med sin ekonomi än tjejer, andelen är 57 procent jämfört med 48 procent, skillnaden mellan könen finns både bland de unga som arbetar heltid och de som arbetar deltid.

Figur 6.2. Andelen unga 16–29 år som uppger att de då och då eller ofta oroar sig för arbetslöshet eller för sin egen eller sin familjs ekonomi, efter kön, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

²⁹ Andelen som är nöjda med sin ekonomi är större i den äldre jämförelsegruppen än bland unga, bland dem är 71 procent av de som arbetar (antingen heltid eller deltid) nöjda.

Ekonomi oroar många unga, särskilt unga i äldre åldrar

Att uppleva oro kopplad till arbetslöshet och ekonomi är mer vanligt bland unga som är något äldre än bland yngre unga. Det kan bero det på att de i högre utsträckning har flyttat hemifrån och har större eget ansvar för sin egen försörjning. Oro för ekonomi leder till stress för unga och kan påverka självkänslan (MUCF 2022). Andelen unga som oroar sig ofta är större ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år är det 12 procent som ofta oroar sig för sin egen eller familjens ekonomi under de senaste sex månaderna. Bland unga som är 20–24 år är andelen 23 procent. Bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år har 28 procent ofta oroat sig för sin egen eller sin familjs ekonomi. Det är vanligare att unga oroar sig för sin ekonomi ofta jämfört med personer i den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år. Däremot finns ingen skillnad om man inkluderar även de som oroar sig då och då.

Oro för arbetslöshet är mindre vanligt i den yngsta åldersgruppen. Bland 16–19 åringarna är det 26 procent som anger att de oroar sig för detta under de senaste 6 månaderna. Det skiljer sig mot unga som är 20–24 år respektive 25–29 år, där 44 procent uppgett oro för arbetslöshet. Detta hänger samman med att en stor andel i den yngsta gruppen, 92 procent, studerar på heltid. Det är en mindre andel, 25 procent, i den äldre jämförelsegruppen 30–74 år som uppger att de oroar sig för arbetslöshet.

28%

av unga 25–29 år
oroar sig ofta för sin
egen eller familjens
ekonomi

KAPITEL 7

Unga med erfarenhet av arbetslöshet

Av de unga som har svarat på attityd- och värderingsstudien 2024 har 19 procent någon gång varit arbetslösa kortare tid än 6 månader vid **ett** tillfälle och 4 procent har varit arbetslösa kortare än 6 månader vid **flera** tillfällen. 7 procent har någon gång varit långvarigt arbetslösa (längre än 6 månader).³⁰ Det är en något större andel som har varit långvarigt arbetslösa bland killar än bland tjejer, 8 respektive 6 procent.

Unga som har varit arbetslösa är en grupp som rymmer många olika erfarenheter. Bland dem finns både unga som är arbetslösa under en tid mellan exempelvis avslutade studier och ett arbete, eller de som har tidsbegränsade anställningar där det kan uppstå perioder av arbetslöshet mellan anställningar. Men där finns även unga som möter större utmaningar när de ska etablera sig på arbetsmarknaden och som kan behöva samhällets stöd i sin etablering. Kunskap om hur attityder skiljer sig mellan unga med olika erfarenheter av arbetslöshet kan vara viktig för de som möter dessa unga.

I det här kapitlet undersöks om attityder ser annorlunda ut bland unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet jämfört med unga som inte har det. Unga har delats upp i två grupper. Den ena utgörs av unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet – de har antingen varit **långvarigt arbetslösa** (längre än sex månader) eller haft **flera kortare perioder av arbetslöshet**. Av de som svarat på enkäten ingår 11 procent i denna grupp. Andelen med denna erfarenhet är något större bland unga i de äldre åldersgrupperna 20–24 år samt 25–29 år

---

³⁰ Frågan i enkäten lyder ”Har du varit ofrivilligt arbetslös någon gång?” och har alltså inte någon referensperiod utan avser hela livet. Svartalternativen är ”Nej, aldrig”, ”Ja, under en kortare period (mindre än sex månader)”, ”Ja, under flera kortare perioder” samt ”Ja, jag har varit långtidsarbetslös (mer än sex månader)”

jämfört med de yngsta unga.³¹ Den andra gruppen utgörs av unga som har varit **kortvarigt arbetslösa vid ett tillfälle** eller som **aldrig har varit arbetslösa**.

Mindre optimistisk syn på livet, framtiden och möjligheten att påverka

Det finns tydliga skillnader i hur unga med olika erfarenhet av arbetslöshet ser på sina liv, sin framtid och möjligheten att påverka hur livet kommer att bli. Skillnaderna syns både bland killar och tjejer.³² Unga som har erfarenhet av en lång eller flera korta perioder av arbetslöshet är i lägre utsträckning **nöjda med livet i sin helhet**.³³ Bland dem är hälften nöjda med hur livet ser ut, medan andelen är betydligt större, 77 procent, bland unga som aldrig varit arbetslösa eller som bara varit det kortvarigt vid ett tillfälle (se figur 7.1).

Även synen på den egna framtiden ser olika ut. Bland unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet ser 45 procent **ljust och optimistiskt på sin framtid**. Bland unga som inte har varit arbetslösa, eller som varit det under bara en kort period, är andelen 71 procent.³⁴ Dessutom svarar unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet i lägre utsträckning att de kan påverka hur deras liv kommer att

---

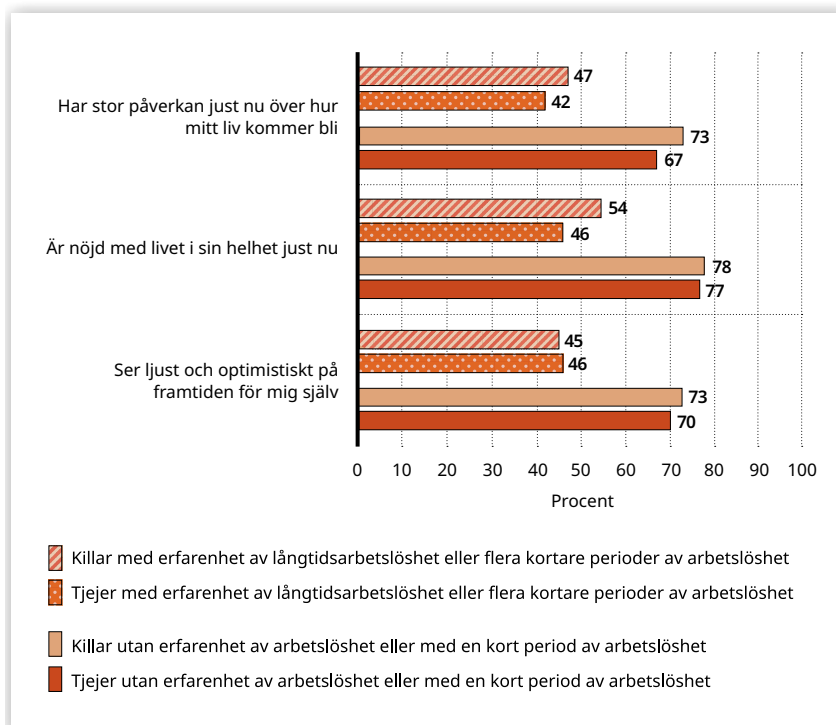
³¹ Andelen som varit arbetslösa vid upprepade tillfällen eller under en längre period är 15 procent i åldern 25–29 år, 13 procent i åldern 20–24 år samt 6 procent i åldern 16–19 år.

³² Det är få bland unga som har erfarenhet av mer omfattande arbetslöshet, vilket gör att resultaten inte redovisas för olika åldersgrupper.

³³ Frågan i enkäten lyder "Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om ... livet som helhet just nu?". Frågan besvaras på en sjugradig skala där alternativ 5, 6 och 7 inkluderats i analysen. Det neutrala mittenalternativet har inte inkluderats.

³⁴ Frågan i enkäten lyder "Hur ser du på framtiden – för dig själv?". Svarsskalan är femgradig och går från "mörkt och pessimistiskt" (1) till "ljust och optimistiskt" (5). I analysen har unga som svarat 4 och 5 inkluderats, men inte de som svarat det neutrala mittenalternativet.

bli.³⁵ 44 procent av unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet upplever att de **kan påverka hur livet kommer att bli**, jämfört med 70 procent bland unga som varit arbetslösa under en kortare period eller inte alls.³⁶

Figur 7.1. Andel unga 16–29 år som uppgett att de kan påverka hur livet kommer att bli, att de är nöjda med livet som helhet samt att de ser ljusst och optimistiskt på sin framtid, efter olika erfarenheter av arbetslöshet samt kön. 2024. Procent.

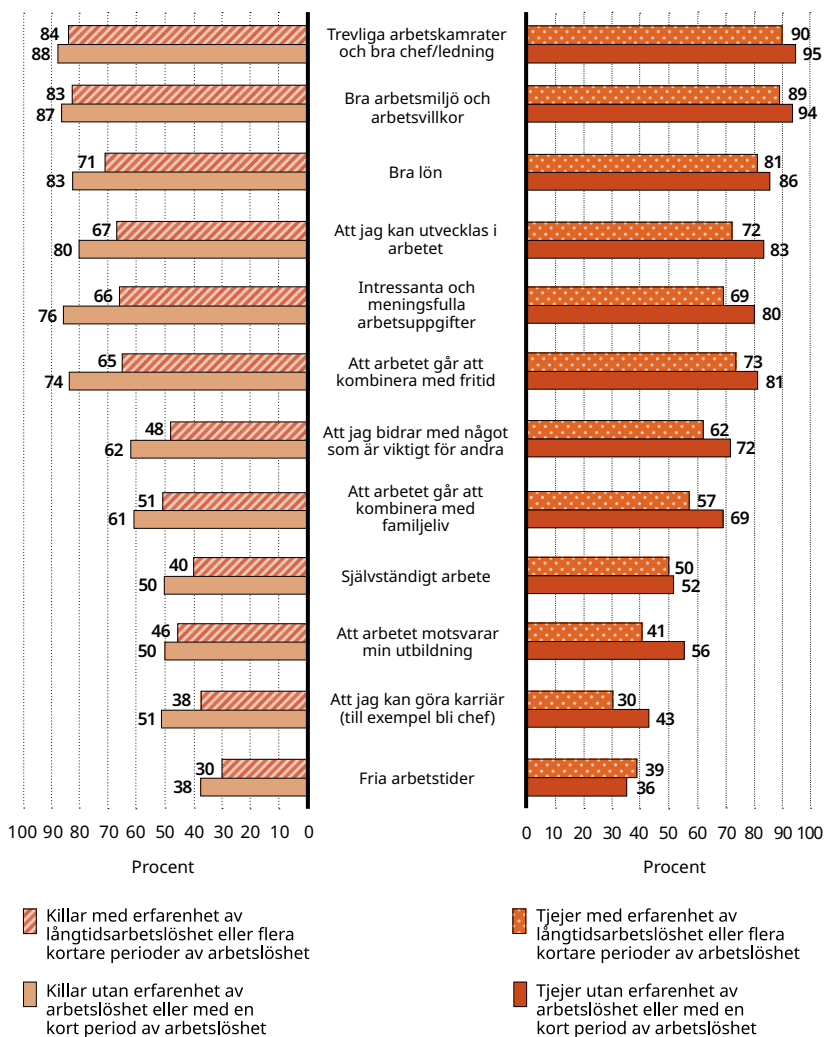
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

³⁵Frågan i enkäten lyder Hur stor påverkan tycker du att du har just nu över...hur ditt liv kommer att bli?”. Frågan besvaras på en femgradig skala från ”ingen påverkan” (1) till ”stor påverkan” (5). I analysen har de unga som svarat 4 och 5 inkluderats, men inte de som svarat det neutrala mittenalternativet.

³⁶Det är något vanligare att äldre unga har erfarenhet av mer omfattande arbetslöshet. Det finns dock inte några tydliga mönster i hur svaren på de här frågorna fördelar sig i de olika åldersgrupperna. Det innebär att ålder inte har så stor påverkan på hur resultaten fördelar sig bland unga med olika erfarenhet av arbetslöshet.

Unga med erfarenhet av arbetslöshet har lägre krav på ett arbete

Unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet värderar ett flertal aspekter av ett arbete lägre än unga som inte har denna erfarenhet. De tycker i lägre utsträckning att det är viktigt att de bidrar med något som är viktigt för andra, att de kan göra karriär eller utvecklas i arbetet, att arbetsuppgifterna är intressanta, att lönen är bra eller att arbetet går att kombinera med familjeliv, jämfört med unga som inte har erfarenhet av långvarig eller återkommande arbetslöshet. Det finns skillnader även för flera andra aspekter av ett arbete även om de är något mindre. Det här mönstret, med en lägre andel som tycker att ett flertal aspekter av ett arbete är viktiga, finns både bland killar och bland tjejer som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet (se figur 7.2). Bland killar är de tydligaste skillnaderna en mindre andel som värderar att de kan bidra med något som är viktigt för andra, att de kan göra karriär samt att de kan utvecklas i arbetet. För dessa är andelen runt 13 procentenheter lägre bland killar som har erfarenhet av mer omfattande arbetslöshet än bland killar som inte har det. Bland tjejer finns de tydligaste skillnaderna i andelen som värderar att arbetet matchar utbildningen, att de kan göra karriär eller att arbetet går att kombinera med familjeliv. Även för dessa är andelen bland tjejer med mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet omkring 13 procentenheter lägre än bland tjejer som inte har det.

Figur 7.2. Andel unga 16–29 år som uppgett att något är ganska eller mycket viktigt för att de ska vara intresserade av ett arbete, efter olika erfarenheter av arbetslöshet samt kön. 2024. Procent.

Not: Samtliga svarsalternativ i frågan är inte inkluderade i diagrammet.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

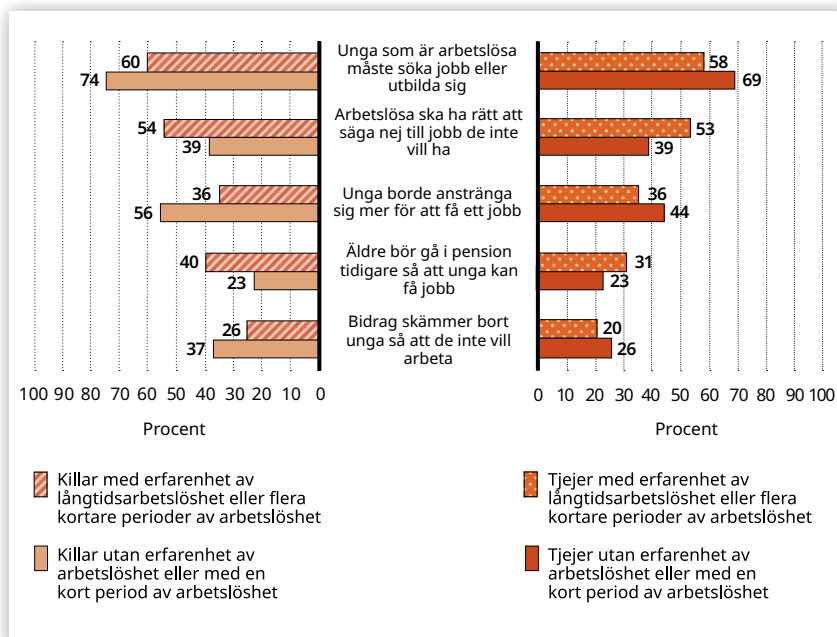
Skillnader i synen på ungas ansvar vid etablering på arbetsmarknaden

Unga som har varit arbetslösa under lång tid eller vid upprepade tillfällen instämmer i lägre utsträckning i att unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig, att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb samt att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill jobba, jämfört med unga som inte har den erfarenheten. De instämmer däremot i högre utsträckning i att arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha samt att äldre bör gå i pension tidigare så att unga kan få jobb.³⁷ Skillnaderna i attityder syns både bland killar och bland tjejer (se figur 7.3). Den tydligaste skillnaden bland killar är att det är en mindre andel som instämmer i påståendet att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb bland killar med erfarenhet av mer omfattande arbetslöshet jämfört med andra killar. Bland tjejer är den tydligaste skillnaden att andelen som instämmer i att arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha är större bland tjejer som varit arbetslösa lång tid eller vid upprepade tillfällen.

---

³⁷ Det finns ingen skillnad i andelen som tycker det är okej att unga får lägre lön än vuxna eller som tycker att unga som är arbetslösa borde kunna ta ett tillfälligt jobb med kort varsel.

Figur 7.3. Andel unga 16–29 år som uppger att de instämmer i olika påståenden kopplade till etablering i arbetslivet, efter olika erfarenheter av arbetslöshet samt kön. 2024. Procent.

Not: Samtliga svarsalternativ i frågan är inte inkluderade i diagrammet.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

KAPITEL 8

Avslutande diskussion

Här sammanfattas några av de viktigaste resultaten kring ungas attityder till arbete och etablering i arbetslivet samt hur dessa utvecklats över tid.

En bra social arbetsmiljö och en trygg arbetssituation är allra viktigast för unga

Även om det kan ske förändringar i attityder över tid så finns det en stabilitet i vad unga värderar allra högst i ett arbete. De delar av ett arbete som störst andel unga uppger är viktiga i undersökningen år 2024 är i stort samma som unga värderat högt även vid tidigare undersökningstillfällen. De allra flesta unga tycker att det är viktigt med en bra social arbetsmiljö samt en trygg och förutsägbar arbetssituation. Nästan alla unga uppger att trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning är viktigt för dem liksom att arbetsmiljö och arbetsvillkor är bra. Det är också viktigt att veta när de ska arbeta nästa gång och att få en bra lön. Att unga värderar detta högt stämmer väl överens med att en majoritet av unga också uppger att ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning är mycket viktigt för dem just nu. Liknande resultat syns även i andra undersökningar. I SKR:s undersökning om unga och välfärdsjobben uppgav till exempel unga att lön, bra arbetsmiljö, trygg anställning och bra arbetsvillkor var viktigt när de ska välja arbetsgivare (SKR 2022).

Att balansera arbete med andra delar av livet blir allt viktigare

Även om attityderna till arbete i grunden är stabila så sker en del förändringar. Flera av dessa förändringar pekar tillsammans mot att det blir viktigare för unga med möjlighet att balansera arbetslivet mot andra delar av livet så som fritid och familjeliv. Det har till exempel blivit allt vanligare att instämna i påståendet ”vi bör arbeta mindre och ha mer

fritid”. Mellan 2013 och 2024 har andelen som tycker det ökat tydligt, både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen. Det går samtidigt att se att det är vanligt att unga tycker det är viktigt att ett arbete går att kombinera med fritid för att de ska vara intresserade, och bland killar har andelen som tycker det är viktigt att ett arbete kan kombineras med familjeliv ökat något. Ytterligare en förändring är att en allt större andel unga tycker det är viktigt att arbetet är i staden där de bor.

Ökad oro för arbetslöshet och minskade krav för att arbetet ska upplevas intressant

I attityd- och värderingsstudien 2024 syns en något ökad andel unga som är oroliga för att bli arbetslösa jämfört med undersökningen som gjorde 2018. Det är inte förvånande mot bakgrund av att unga har haft en svårare situation på arbetsmarknaden sedan den senaste undersökningen gjordes. I samband med covid-19-pandemin försämrades arbetsmarknaden för unga. Den erfarenheten kan ha påverkat hur de ser på risken för arbetslöshet. Under 2020 ökade arbetslösheten bland unga i snabb takt som en konsekvens av de restriktioner som infördes för att minska smittspridningen. Unga som var på väg in på arbetsmarknaden drabbades i större utsträckning av arbetslöshet eftersom de generellt har en svagare förankring på arbetsmarknaden och är överrepresenterade i de branscher som drabbades av uppsägningar (Arbetsförmedlingen 2024). Antalet unga som är inskrivna som arbetslösa har dessutom åter ökat något under försommaren 2024, en bit in i den period då enkätundersökningen genomfördes. Men även förväntningar på en kommande negativ utveckling på arbetsmarknaden kan skapa oro.

I årets undersökning går det även att se att flera aspekter av ett arbete har minskat något i betydelse för att unga ska vara intresserade jämfört med 2018. Att kraven på ett arbete bland unga har fallit tillbaka något skulle kunna vara en konsekvens av att unga möter, eller förväntar sig att möta, en svårare situation på arbetsmarknaden jämfört med tidigare. Det är också möjligt att ungas egna erfarenheter av en svårare etablering

påverkar deras förväntningar på ett arbete. Unga som har erfarenhet av arbetslöshet, antingen under en längre period eller flera korta perioder har lägre krav på ett arbete för att de ska vara intresserade. Till exempel är det bland unga med mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet en lägre andel som uppger att det är viktigt att de har möjlighet att bidra med något som är viktigt för andra, att de kan göra karriär eller utvecklas i arbetet, att arbetsuppgifterna är intressanta, att lönen är bra eller att arbetet går att kombinera med familjeliv.

Äldre unga värderar fler delar av ett arbete högt

Det är en större andel bland unga i den äldre åldersgruppen 25–29 år som värderar ett flertal aspekter av ett arbete högt jämfört med yngre unga, vilket kan ha flera förklaringar. Till att börja med är det vanligare bland yngre unga att arbeta deltid eller att arbeta extra vid sidan av studier, vilket säkert påverkar hur de värderar olika aspekter av ett arbete. Det är möjligt att unga som är äldre har en tryggare etablering på arbetsmarknaden och mer erfarenhet av arbetslivet och att det förändrar både deras syn på vad ett arbete ska erbjuda för att det ska upplevas som intressant samt deras möjligheter att ställa krav. Äldre unga tycker det är viktigare att arbetsuppgifterna är intressanta, att arbetet är självständigt, att det går att kombinera med familjeliv och att de kan utvecklas i arbetet.

Unga i högre ålder har även mer ansvar för sin egen försörjning och ekonomi vilket kan föra med sig att det blir viktigare att ha ett arbete som skapar stabilitet och trygghet. Det skulle kunna förklara att det är en större andel unga i äldre åldrar som tycker det är viktigt att de erbjuds tillsvidareanställning. Det är också en större andel bland unga i äldre åldrar som tycker det är viktigt att arbetet motsvarar den utbildning de har. Därför är det positivt att det också är en större andel bland dessa unga som tycker att det arbete de har matchar deras utbildning, jämfört med unga i yngre ålder.

På liknande sätt är det en större andel i den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år som värderar fler aspekter av ett arbete högt än vad unga gör. I den äldre jämförelsegruppen är det betydligt vanligare att värdera självständigt arbete och att arbetet matchar utbildningen, men också att arbetet går att kombinera med familjeliv och att de har möjlighet att bidra med något som är viktigt för andra. Det är också en större andel i den äldre jämförelsegruppen som tycker det är viktigt att arbetstiderna är fria och att det finns möjlighet att arbeta på distans.

Ungas egna ansvar för sin etableringen i arbetslivet betonas av både äldre och av unga själva

Bland de attityder till etablering i arbetslivet som undersöks så är det störst andel unga som instämmer i påståendena att arbetslösa unga måste söka jobb eller utbilda sig, att unga som är arbetslösa borde kunna ta ett tillfälligt jobb med kort varsel samt att arbetslösa unga måste anstränga sig mer för att få jobb. Det innebär att unga lägger stor vikt vid det egna ansvaret för att ta sig in på arbetsmarknaden. Som jämförelse är det mindre vanligt att unga instämmer i påståenden som kan handla om vägyval som ett samhälle kan göra för att öka ungas möjligheter att etablera sig i arbetslivet, så som att sänka pensionsåldern för att påskynda ett generationsskifte eller att införa lägre lönenivåer för unga.

Även personer i den äldre jämförelsegruppen lägger stort ansvar för etableringen i arbetslivet på unga själva, bland dem är det ännu något större andel som instämmer i påståenden som rör ungas egna ansvar för denna. I den äldre jämförelsegruppen är det även en större andel som är positivt inställda till de påståenden som handlar om åtgärder där beslut på samhällsnivå skulle kunna öka ungas möjligheter till etablering. Till exempel att äldre bör gå i pension tidigare eller att införa lägre löner för unga.

Unga med erfarenhet av arbetslöshet har lägre krav på ett arbete

Unga som har erfarenhet av längre eller upprepade perioder med arbetslöshet upplever inte i samma utsträckning att de kan påverka hur livet kommer att bli och ser inte lika positivt på sin framtid. Det finns även ett mönster där dessa unga har lägre krav för att vara intresserade av ett arbete. Unga med mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet tycker till exempel i lägre utsträckning att det är viktigt att de bidrar med något som är viktigt för andra, att de kan göra karriär eller utvecklas i arbetet, att arbetsuppgifterna är intressanta, att lönen är bra eller att arbetet går att kombinera med familjeliv, jämfört med unga som inte har erfarenhet

av långvarig eller återkommande arbetslöshet. Det finns även en skillnad i attityder till etableringen på arbetsmarknaden. Unga som har erfarenhet av mer omfattande arbetslöshet instämmer i lägre utsträckning i att unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig, att unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb samt att bidrag skämmer bort unga så att de inte vill jobba. De instämmer däremot i högre utsträckning i att arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb de inte vill ha.

Unga på arbetsmarknaden och det ungdomspolitiska målet

Det ungdomspolitiska målet är att **alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.**

Ungas möjlighet att uppnå goda levnadsvillkor och forma egna självständiga liv påverkas i stor utsträckning av hur väl de kan etablera sig i arbetslivet och av vilka arbetsvillkor de har när de börjat jobba. Resultaten i attityd- och värderingsstudien visar att det som unga värderar högst i ett arbete är en bra social arbetsmiljö samt bra arbetsvillkor och trygg ekonomi. Ekonomisk trygghet och tillsvidareanställning är mycket viktigt för de allra flesta unga. Andelen som tycker att tillsvidareanställning är viktigt för att ett arbete ska vara intressant har minskat något jämfört med 2018, men en bra arbetsmiljö och arbetsvillkor, förutsägbara arbetstider och bra lön är fortfarande det som en stor andel unga värderar högt.

De första erfarenheterna av arbetslivet stämmer för många unga inte överens med vad de tycker är viktigt i ett arbete. För många unga innebär steget in på arbetsmarknaden istället en tid av mindre trygga anställningar eller perioder i arbetslöshet. För en del unga är det en oproblematisksituation, som kan bero på att de till exempel varvar studier med extraarbete. Men även bland unga i äldre ålder är det vanligt med tidsbegränsade anställningar (SCB 2020). Otrygga anställningar gör unga mer sårbara, med större risk för arbetslöshet om arbetsmarknaden försämras. Den sårbarheten syntes tydligt i de snabbt ökade nivåerna på ungas arbetslöshet i samband med covid-19-pandemin.

Ungas etableringsvillkor och etableringsmönster har förändrats, övergången från studier till arbete har blivit mindre förutsägbar och istället mer komplex och individualiserad (Olofsson 2014; Angelin m.fl. 2014; Plenty m.fl. 2018). Unga med svagare resurser och mindre konkurrenskraftig utbildning kan behöva stöd för att hantera dessa utmaningar (Olofsson 2014). Attityd- och värderingsstudien visar att många unga lägger stort ansvar för etableringen i arbete på sig själva. Men unga med svagare resurser behöver stöd för att komma ut i arbete och det är viktigt för både samhället och individerna att de får det stödet.

Forskning visar att arbetslöshet i ungdomsperioden har långsiktiga effekter på hur det går för unga på arbetsmarknaden. Unga som under minst ett år varit i en situation då de varken arbetar eller studerar är till exempel i lägre grad sysselsatta och har en genomsnittligt lägre arbetsinkomst än andra unga på både kort och lång sikt (IFAU 2021).

Attityd- och värderingsstudien visar att erfarenhet av arbetslöshet också hänger ihop med ungas syn på sin framtid och hur de tänker om sina möjligheter att påverka den. Unga som har erfarenhet av längre eller upprepade perioder med arbetslöshet är i lägre utsträckning nöjda med livet, de upplever inte i samma utsträckning att de kan påverka hur livet kommer att bli och ser inte lika positivt på sin framtid.

KAPITEL 9

Referenser

Anckar, C., Bengtsson, Å., Denk, T. & Karvonen, L. (2013). *Komparativ politik. Institutioner och beteende*. Lund: Studentlitteratur.

Angelin, A. (2009). *Den dubbla vanmaktens logik: En studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna*. Lund: Lunds universitet, Socialhögskolan.

Angelin, A., Kauppinen, T., Lorentzen, T., Bäckman, O., Moisio, P., Dahl, E. & Salonen T. (2014). "Have nordic welfare regimes adapted to changes in transitions to adulthood? Unemployment insurance and social assistance among young people in the nordic welfare states". I Antonucci, L., Hamilton, M. & Roberts S. (red) *Young People and Social Policy in Europe. Dealing with Risk, Inequality and Precarity in Times of Crisis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Arbetsförmedlingen (2024) *Arbetsmarknadsutsikterna, uppdatering våren 2024. Utvecklingen på arbetsmarknaden 2024–2025*. Arbetsförmedlingen analys 2024:5. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Feldman, S. (2003). *Values, Ideology, and the Structure of Political Attitudes*. I D.O. Sears, L. Huddy & R. Jervis (red): *The Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press.

Flanagan, C., Finlay, A., Gallay, L. & Kim, T. (2012). *Political Incorporation and the Protracted Transition to Adulthood: The Need for New Institutional Inventions*. *Parliamentary Affairs* 65: 29–46.

Highton, B. & Wolfinger, R. E. (2001). *The first seven years of political life cycle*. *American Journal of Political Science* 45: 202–209.

IFAU (2021) *Unga som varken arbetar eller studerar*. IFAU-rapport 2021:12. Uppsala: Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Inglehart, R. (1977). *The silent revolution: changing values and political styles among Western publics*. Princeton: Princeton University Press.

Kulin, J. (2011). *Values and Welfare State Attitudes. The interplay between human values, attitudes and redistributive institutions across national contexts*. Umeå: Umeå universitet.

MUCF (2022) *Ett liv som andras – om ungas ekonomiska utsatthet*. Fokus 22. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Norris, Pippa & Ronald Inglehart (2019). *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nuendorf, A., Smets, K. & Garcia-Albacete, G. M. (2013). *Homemade citizens: The development of political interest during adolescence and young adulthood*. *Acta Politica* 1:92–116.

Olofsson, J. (2014). “Förändrade etableringsvillkor – om ungdomsarbetslöshet och utanförskap”. I Försäkringskassan. *På väg in: Ungdomars liv och försörjning*. Stockholm: Försäkringskassan.

Panican, A & Olofsson, J. (2013). *Unga och utanförskap i Sverige*. I Olsen, T. & Tägtström, J. (red.) *For det som vokser. Unge, psykisk uhelse og tidlig uførepensjonering i Norden*. Stockholm: Nordens Välfärdscenter. 50–74.

Persson, M. Wass, H & Oscarsson, H. (2013). *Factors Accounting for Generational Effect in Turnout in the Swedish Parliamentary Elections 1960–2010*. *Scandinavian Political Studies*. 26: 249–269.

- Phelps, E. (2004). *Young Citizens and Changing Electoral Turnout 1964–2001*. *The Political Quarterly* 75:238–248.
- Phelps, E. (2005). *Young Voters at the 2005 British General Election*. *The Political Quarterly* 76:477–482.
- Plenty S., Andersson A. B., Hjalmarsson S., Mood C., Rudolphi F., & Treuter G. (2018). *Hur går det för våra unga vuxna? En rapport om sysselsättning och levnadsvillkor*. Stockholm: Institutet för Framtidsstudier & Institutet för Social Forskning, Stockholms universitet.
- Regeringsbeslut S2024/01109. *Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor*. Socialdepartementet.
- Regeringens proposition 2013/14:191. *Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande*.
- Regeringens skrivelse 2020/21:105. *Ungdomspolitisk skrivelse*.
- SCB (2020) *Tidsbegränsade anställningar blir vanligare bland äldre*. Arbetskraftsundersökningarna (AKU) – Tema: Utvecklingen för tidsbegränsat anställda 2005–2019. Statistiknyhet från SCB 2020-03-31. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- SKR (2022) *Unga och välfärdsjobben. Intresse, attityder och tankar kring jobben i kommuner och regioner*. Sveriges kommuner och regioner.
- SOM (2024) *Den nationella SOM-undersökningen 2024 – En metodöversikt*. SOM-rapport 2024:4. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Verba, S., Schlozman, K.L., & Brady, H. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Cambridge: Harvard University Press.

Wass, H. (2008). *Generations and turnout. Generational effect in electoral participation in Finland*. Acta Politica 35. Helsingfors universitet: Department of Political Science.

BILAGA 1

Attityd- och värderingsstudien

I den här bilagan redovisas mer utförlig information om enkätundersökningen – Attityd- och värderingsstudien 2025.

Om undersökningen

Attityd- och värderingsstudien är en enkätundersökning som genomförs återkommande av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Det är sjunde gången som undersökningen genomförs. Studien genomfördes första gången 1993 av Barn- och ungdomsdelegationen. Sedan dess har MUCF genomfört återkommande enkätundersökningar åren 1997, 2003, 2007, 2013, 2019 och 2024. Den senaste undersökningen genomfördes under våren 2024, enkäten har varit öppen att svara på under perioden 10 april till 23 augusti 2024.

Enkäten som använts finns tillgänglig i sin helhet på MUCF:s webbplats mucf.se. Respondenterna har kunnat besvara enkäten både på webb/mobil och i pappersversion, en övervägande majoritet har besvarat enkäten digitalt. De unga som har besvarat enkäten har fått ett superpresentkort som tack. Institutet för kvalitetsindikatorer har ansvarat för genomförandet av datainsamlingen i samverkan med MUCF.

Urval

Attityd- och värderingsenkäten skickades ut till sammanlagt 15 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–74 år under våren 2024. Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att undersöka ungas attityder. För att möjliggöra jämförelser inom ungdomsgruppen skickades flest enkäter ut till unga. Till gruppen unga i åldern 16–29 år skickades 12 000 enkäter ut. Till den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år

skickades 3 000 enkäter. Urvalet har dragits som ett obundet slumpmässigt urval från Skatteverkets folkbokföringstjänst Navet. Urvalet drogs 2024-03-27.

Förändringar i storlek på urval bland unga

I attityd- och värderingsstudien används ett representativt urval av svenska befolkningen i åldern 16–74 år. Attityd- och värderingsstudien 2024 har en svarsfrekvens på 37,2 procent. Svarsfrekvensen har minskat något jämfört med den undersökning som gjordes år 2018, då var svarsfrekvensen 41 procent.

Tabell 1. Antal personer i urval och svarsfrekvens för tidigare omgångar av attityd- och värderingsstudien.

Urval och svarsfrekvens	1997	2002	2007	2013	2018	2024
Antal i urvalet	6 000	6 500	7 500	9 000	9 000	15 000
Svarsfrekvens (procent)	67	57	53	57	41	37

Svarsfrekvensen i enkätundersökningar sjunker generellt både i världen och i Sverige (SOM 2024). Det gör att olika jämförelsegrupper blir mindre och det blir svårare att uttala sig om skillnader mellan dem. Både 2013 och 2018 års studie ingick 9000 personer i hela urvalet, men år 2024 har urvalet utökats till 15 000 personer. Ökningen har gjorts i åldersgruppen 16–29 år, där har antalet i urvalet ökat från 6 000 till 12 000 personer. I åldrarna 30–74 år är däremot antalet i urvalet oförändrat jämfört med 2018. Förändringen gör det fortsatt möjligt att redovisa statistiska skillnader inom gruppen unga utifrån kön och uppdelat på åldersgrupperna 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år. För den äldre jämförelsegruppen presenteras endast resultat nedbrutna på kön där det är möjligt och relevant. Det görs inte någon uppdelning på ålder i den äldre jämförelsegruppen.

Svarsfrekvens

Sammanlagt svarade 5 575 personer på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 37,2 procent. 4 508 personer bland unga 15–29 år svarade på enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 37,6 procent. I den äldre jämförelsegruppen besvarade 1 067 personer enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 35,6 procent.

Svarsbortfallet varierar med kön och ålder. Unga i yngre åldrar har svarat i större utsträckning än unga i äldre åldrar och tjejer har svarat i högre utsträckning än killar. Resultaten som redovisas i rapporten har viktats för juridiskt kön (kvinna eller man) och ålder (16–19 år, 20–24 år, 25–29 år, 30–54 och år 55–74 år).

Tabell 2. Svarsfrekvens i olika grupper, efter ålder och kön. 2024. Antal samt procent.

Ålder och kön	Antal i urvalet	Antal svar	Svarsfrekvens (procent)
Totalt 16–74 år	15 000	5 575	37,2
16–29 år	12 000	4 508	37,6
16–19 år	3 476	1 707	49,1
20–24 år	4 187	1 441	34,4
25–29 år	4 337	1 360	31,4
30–74 år	3 000	1 067	35,6
30–54 år	1 739	484	27,8
55–74 år	1 261	583	46,2
Tjejer/Kvinnor	7 177	2 984	41,6
Killar/Män	7 823	2 591	33,1

Skevheter i bortfall och viktning

Ett problem i alla former av enkätundersökningar är svarsbortfall i det representativa urvalet. Bortfallet blir särskilt problematiskt om det är ojämnt fördelat mellan olika grupper. Skevhet i bortfallet gör att resultaten från de statistiska skattningarna riskerar att bli missvisande

och inte på korrekt sätt återspeglar hela befolkningens attityder och värderingar. För att kompensera för överrepresentationen används det i attityd- och värderingsstudien 2024 enbart viktade skattningar för de siffror som redovisas i texter, figurer och tabeller.

Vikterna tar hänsyn till skevhet i kategorierna juridiskt kön och ålder. Som underlag för viktningen har Statistiska centralbyråns statistik över totalbefolkningen i november 2023 använts. Kategorierna som använts för viktning av datamaterialet när både unga och den äldre jämförelsegruppen studeras, utgörs av:

- Kön: Kvinnor och män
- Åldersgrupper: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år för unga, samt åldersgrupperna 30–54 år och 55–74 år för den äldre jämförelsegruppen.

Redovisning av resultat

I den här rapporten studeras skillnader mellan olika grupper i befolkningen. Unga i åldrarna 16–29 år står i fokus. Resultat redovisas även för en äldre jämförelsegrupp bestående av personer i åldersgruppen 30–74 år. Eftersom undersökningen gjordes 2024 används det som referensår när resultaten rapporteras, även för rapporter som sammanställts under 2025.

När resultat redovisas uppdelat på kön används den könsidentitet som respondenterna själva uppger att de identifierar sig med. Unga som identifierar sig med en annan könsidentitet eller som är osäkra på sin könsidentitet redovisas inte i den könsuppdelade statistiken, men ingår alltid i resultat för hela gruppen unga. Samma princip används för den äldre jämförelsegruppen.

Samtliga resultat i rapporten som berör unga i åldern 16–29 år har kontrollerats för skillnader utifrån angiven könsidentitet. Resultaten i studien har också kontrollerats för eventuella skillnader mellan unga i tre åldersgrupper; 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år samt för skillnader mellan unga och den äldre jämförelsegruppen 30–74 år.

Resultat i rapporten som visar skillnader mellan grupper och/eller över tid diskuteras i löptext enbart om skillnaderna är statistisk signifikanta på

95-procentsnivå. I rapportens figurer och tabeller redovisas däremot både statistiskt säkerställda och ej statistiskt säkerställda skillnader.

Kodningen av enkätfrågorna har gjorts på samma sätt genom hela rapporten. Svaren har delats upp i respondenter som angett eller inte angett ett visst svarsalternativ, som instämmer eller inte instämmer i en fråga eller som rankar någonting som positivt eller inte. En principiell hållning i framtagandet av resultat har varit att respondenter som instämmer helt eller delvis i ett påstående eller som rankat någonting på den övre halvan av skalan har kategoriserats som att de instämmer eller att de rankat företeelsen som positiv. Neutrala mittenalternativ har tolkats som att respondenterna inte instämmer eller att företeelsen inte rankats som positiv.

Skanna koden för att ladda ner rapportens
tabellbilaga samt enkätundersökningen Attityd-
och värderingsstudien 2025 i sin helhet.

HÄR VÄXER KUNSKAP FRAM

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

